Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

הײַנט 8 זײַטען

נײַער פֿאָלקסבלאַט

אומפּאַרטײַאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צײַטונג

Nr. 67 (1060) | Łódź, Niedziela 20 Marca 1927 | פֿינפֿטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאָג טו אדר ב תרפ"ז. | Nr. 67 (1060)

אַדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-7[1]

נעענדיגט דער טעקסטיל-שטרייק.

בײדע צדדים האָבען מסכּים געווען אויפ'ן פֿאָרשלאַג פֿון דער רעגירונג וועגען אַרביטראַזש.

מאָרגען הויבען אָן צו אַרבייטען די לאָדזער פֿאַבריקען.

בײַ די אַרבייטער.

(:) נאָך דער קאָנפֿערענץ פֿון דער צווישען פֿעראיינס קאָמיסיע, וועגען אַרביטראַזש, האָבען זיך נעכטען די דעפּוטאַטען: שטשערקאָווסקי און וואַשקעוויטש געווענדעט צום אַרבייטס-מיניסטער מיט דער אָנפֿראַגע צו דער אַרביטראַזש וועט אויך אַרומנעהמען די אָנגעשטעלטע און די פֿאַבריקס-מייסטער.

דער אַרבייטס-מיניסטער האָט באַלד דערויף אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפֿערענץ מיט'ן וויצע-פּרעמיער באַרטעל און אין רעזולטאַט פֿון דער קאָנפֿערענץ האָט דער לאָדזער אַרבייטס - אינספּעקטאָר וואַיטקעוויטש דערהאַלטען פֿון הויפּט-אינספּעקטאָר קלאָט אַ תשובה, אַז דער רעגירונגס אַרביטראַזש זעהט פֿאָר אַלע ענינים וואָס זענען פֿערבונדען מיט'ן איצטיגען סכסוך.

בעקומענדיג די דאָזיגע תשובה האָט די צווישען-פֿעראיינס-קאָמיסיע באַלד אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג און נאָך אַ געהיימער אָפּשטימונג בעשלאָסען אָנצונעהמען דעם אַרביטראַזש מיט'ן תנאי, אַז עס זאָל אַרומנעהמען אויך די אָנגעשטעלטע און פֿאַבריקס-מייסטער.

ווייטער איז בעשלאָסען-געוואָרען אין פֿאַל, אויב די רעגירונג וועט נישט אָננעהמען דעם תנאי פֿון די שטרייקענדע, זאָל דער פּראָקלאַמירטער אַלגעמיינער שטרייק פּלאַנמעסיג אַדורכגעפֿיהרט-ווערען.

אַ דעלעגאַציע האָט מיטגעטיילט די בעשלוסען דעם וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, וועלכער האָט באַלד וועגען דעם מיטגעטיילט קיין וואַרשאַ.

בײַ די אינדוסטריעלער.

(ס) נעכטען פֿאַרמיטאָג איז אויך פֿאָרגעקומען אַ קאָנפֿערענץ פֿון אַלע 4 אינדוסטריעלער פֿעראיינען. ס'איז פֿאָרגעקומען זעהר אַ לעבהאַפֿטע דיסקוסיע. אַ טייל אינדוסטריעלער האָבען אַרויסגעזאָגט זייערע ספֿיקות, בנוגע דעם אַרביטראַזש און דער מעגליכקייט פֿון אַן אָביעקטיווער בעציהונג צו די גרויסגעשטעלטע פֿאָדערונגען.

2 אַ זייגער איז די קאָנפֿערענץ איבערגעריסען - געוואָרען ביז 4 אַ זייגער און די פֿערטרעטער פֿון די אינדוסטריעלער זענען אַוועק צום וואָיעוואָדע איבערגעבען די וואונשען צוליב'ן נאָמענס טאָג פֿון מאַרשאַלעק פּילסודסקי.

(:) דערנאָך האָט זיך ווייטער אָנגעהויבען די פֿערזאַמלונג פֿון די אינדוסטריעלער. ערשט אין אָווענד איז געקומען צו אַ הסכּם. אַ פֿאָרשטעהער פֿון די אינדוסטריעלער האָט מיטגעטיילט דירעקט דעם וויצע-פּרעמיער באַרטעל, אַז די אינדוסטריע איז מסכּים אויף אַן אַרביטראַזש.

נאָכדעם ווי די אַרבייטער-פֿעראיינען האָבען זיך דערוויסט וועגען דער שטעלונג פֿון די אינדוסטריעלער האָט די צווישען פֿעראיינישע קאָמיסיע בעשלאָסען צו פֿערענדיגען דעם טעקסטיל-שטרייק און אויפֿפאָדערן די אַרבייטער, אַז זיי זאָלען מאָנטאָג צוטרעטען צו דער אַרבייט. גלייכצייטיג איז אויך אָפּגערופֿען געוואָרען דער אַלגעמיינער שטרייק.

(:) ווי מיר דערוויסען זיך וועט די אַרביטראַזש-קאָמיסיע בעשטעהען פֿון אַרבייטס מיניסטער יורקעוויטש און האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי. אַלס סופּעראַרביטער וועט בעשטימט ווערען דער וויצע-פּרעמיער באַרטעל אָדער דער אינערן-מיניסטער סקלאַדקאָווסקי. צוליב דעם, וואָס בײדע צדדים האָבען מסכּים געווען אויף אַן אַרביטראַזש איז מעגליך, אַז די זיצונג פֿון דער אַרביטראַזש קאָמיסיע וועט פֿאָרקומען אָהן די פֿאָרשטעהער פֿון די פֿעראינטערעסירטע צדדים.

נעכטיגע מיטינגען און דעמאָנסטראַציעס.

(ס) פֿרייטאָג פֿאַרנאַכט האָט זיך אַ גרויסע צאָהל שטרייקענדע פֿערזאַמעלט אויף שייבלער'ס מאַרק און פֿון דאָרט זיך געלאָזט צו דער „ווידזעווער מאַנופֿאַקטור", כּדי צו ווירקען, אַז די אַרבייטער זאָלען דאָרט וואַרפֿען די אַרבייט.

ס'איז אַרויסגערופֿען געוואָרען רייטער- און פֿוס-פּאָליציי, וועלכע האָט דעם המון פֿערהאַלטען פֿאַר די טויערען פֿון דער ווידזעווער פֿאַבריק. די אַרבייטער האָבען געוואָלט אויסברעכען דאָס טויער און אַזוי אַרום אַריינבעקומען זיך אין פֿאַבריק, אָבער די פּאָליציי האָט די אַרבייטער פֿונאַנדערגעטריבען.

(:) נעכטען נאָכמיטאָג זענען אין פֿערשידענע ערטער פֿאָרגעקומען מיטינגען פֿון די שטרייקענדע אַרבייטער,

אין פּאָזנאַנסקי'ס פֿאַבריק האָבען גערעדט די אַרבייטער-דעפּוטאַטען. נאָכ'ן בעריכט וועגען גאַנג פֿון שטרייק האָבען די דעפּוטאַטען אויפֿגעפֿאָדערט די פֿערזאַמעלטע זיך צו פֿונאַנדער-געהן.

אויף דער טריבונע האָט זיך דאַן בעוויזען אַ רעדנער, און ווען די אָרגאַניזאַטאָרען פֿונ'ם מיטינג האָבען איהם געשטערט, האָט ער דאָך גערעדט.

ווען אַגענטען פֿון דער פּאָליטישער פּאָליציי האָבען איהם געוואָלט אַרעסטירען, איז ענטשטאַנען אַ טומעל, בעת וועלכען ס'האָט זיך דערהערט אַ שאָס.

דערווייל זענען פֿון דער קאָנסטאַנטינער גאַס אָנגעקומען אַ שטאַרקע אָבטיילונג פֿון פּאָליציי, וועלכע האָט פֿונאַנדערגעטריבען די פֿערזאַמעלטע. דערביי זענען ווידער געפֿאַלען אייניגע שאָסען.

ס'זענען פֿאָרגעקומען אַ רייה אַרעסטען. דער המון איז פֿונאַנדערגעטריבען געוואָרען. דער קלאַסען-פֿעראיין האָט באַלד וועגען דער שיסעריי אינטערווענירט בײַם רעגירונגס-קאָמיסאַר, וועלכער האָט צוגעזאָגט אַדורכצופֿיהרען אַן אויספֿאָרשונג.

(!) אויף שייבלער'ס מאַרק האָבען זיך צוזאַמענגעקליבען איבער צעהן טויזענד שטרייקענדע. די דעפּוטאַטען האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט און מיטגעטיילט וועגען אַן אַרביטראַזש-פֿאָרשלאַג.

צו'ן אָפּשטימען די רעזאָלוציעס האָבען זיך צום וואָרט געמאָלדען קאָמוניסטען. מ'האָט זיי אָבער נישט געלאָזט רעדען, און נאָכ'ן שליסען דעם מיטינג, האָט פּאָליציי דעם עולם פֿונאַנדערגעטריבען און אַדורכגעפֿיהרט אַ רייה אַרעסטען.

(:) אַ גרויסער מיטינג איז פֿאָרגעקומען אין כויני. נאָכ'ן מיטינג האָט זיך אָרגאַניזירט אַ דעמאָנסטראַציע, וועלכע איז געגאַנגען אין דער ריכטונג צו שייבלער'ס מאַרק. פֿאַר'ן פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט האָט אַ פֿערשטאַרקטער פּאָליציי-קאָרדאָן פֿערצוימט דעם וועג, פֿאָדערנדיג, אַז דער עולם זאָל זיך פֿונאַנדערגעהן. דעפּ. צערבע און די פֿאָרשטעהער פֿונ'ם שטרייק-קאָמיטעט האָבען אינטערווענירט בײַם פּאָליציי-קאָמיסאַר, נאָר אַזוי ווי דער דעמאָנסטראַציע-צוג איז נישט לעגאַליזירט געוואָרען קען ער נישט געהן ווייטער. דאַן האָט דעפּ. צערבע אויפֿגעפֿאָדערט דעם עולם זיך פֿונאַנדערצוגעהן. צוליב דעם, וואָס אַ טייל פֿון די אַרבייטער האָבען געוואָלט דעם צוג ווייטער פֿיהרען, האָט די רייטער-פּאָליציי פֿונאַנדערגעטריבען די דעמאָנסטראַנטען.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפֿאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נאָכדעם ווי קיין וואַרשאַ זענען אָנגעקומען די ידיעות וועגען דער הסכּמה פֿון די צדדים אויפ'ן אַרביטראַזש, האָט דער וויצע-פּרעמיער באַרטעל אויפֿגענומען די פּרעסע-פֿאָרשטעהער, פֿאַר וועלכע ער האָט ערקלערט:

איך קאָנסטאַטיר, אַז די אינטערווענץ פֿון דער רעגירונג אין קאָנפֿליקט פֿון דער טעקסטיל-אינדוסטרי, האָט זיך פֿולשטענדיג איינגעגעבען. בײדע צדדים האָבען אָנפֿערטרויט דאָס ענטשיידען פֿון דעם קאָנפֿליקט דער רעגירונג און מאָנטאָג וועט שוין לאָדז קומען אין איהר נאָרמאַלען גאַנג.

די פֿאָרשטעהער פֿון די אַרבייטער וועלען איצט שריפֿטליך דאַרפֿען פּרעציזירען זייערע פֿאָדערונגען, דאַן וועלען דאָס אויך טון די אינדוסטריעלער און די אַרביטראַזש-קאָמיסיע וועט אַרויסגעבען איהר בעשלוס.

קאָנפֿערענץ וועגען בעקער-שטרייק.

(:) בײַם אַרבייטס-אינספּעקטאָר איז נעכטען פֿאָרגעקומען אַ קאָנפֿערענץ צווישען די שטרייקענדע בעקער-אַרבייטער און די בעקער-בעזיצער. דער פֿאָרשטעהער פֿון בעקער-צעך האָט ערקלערט, אַז די בעקער קענען קיין הוספה נישט געבען.

נאָך אַ בעראַטונג האָבען די בעקעריי-בעזיצער אָבער ערקלערט, אַז זיי וועלען געבען 5 פּראָצענט הוספה.

די אַרבייטער האָבען דעם פֿאָרשלאַג נישט אָנגענומען און צו קיין הסכּם איז נישט געקומען.

Dnia 19 marca r.b. po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarł nasz najukochańszy

B. P. DAWID BUKIET

Obywatel i przemysłowiec m. Łodzi, przeżywszy lat 68,

o czem zawiadamiają krewnych, przyjaciół i znajomych, pozostali w nieutulonym żalu

Córki, Synowie, Brat, Synowe, Zięciowie, Wnuki i Rodzina.

1551

O dniu pogrzebu nastąpi oddzielne zawiadomienie.

שפּאַניש-פּוילישער האַנדעלס-אָפּמאַך

וואַרשאַ, 19. (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעשטימטען אַ נײַעם געזאַנדטען אין מאַדריד האָבען זיך אָנגעהויבען די אונטערהאַנדלונגען צווישען דער פּוילישער און שפּאַנישער רעגירונגען וועגען אַ האַנדעלס-אָפּמאַך. פּוילען וועט ליפֿערען קיין שפּאַניען האָלץ, קלעפּקעס, רעהרען. דאַגעגען וועט זי מאַכען פֿערלײַכטערונגען פֿאַר'ן אײַנפֿיהר פֿון שפּאַנישע פּאָמעראַנצען.

גענעראַל סאָסנקאָווסקי
בעשטימט אַלס אינספּעקטאָר פֿון דער אַרמעע.

וואַרשאַ, 19. (טעלעפאָניש) דער געוו. קריגס-מיניסטער גענעראַל סאָסנקאָווסקי איז בעשטימט געוואָרען אַלס אינספּעקטאָר פֿון דער אַרמעע.

אַנטי-קאָמוניסטען-געזעץ אין דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע.

וואַרשאַ 19. (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט). פֿרײַטאָג האָט זיך אין דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע אָנגעהויבען די דיסקוסיע וועגען אַנטי-קאָמוניסטען-געזעץ. דער פֿאָרשטעהער פֿון פּ.פּ.ס. טשאַפּינסקי איז אַרויסגעטרעטען געגען דעם פּראָיעקט און פֿאָרגעלעגט איבערצוגעהען איבער'ן פּראָיעקט צו טאָג-אָרדנונג. אויך דעפּ. שיפּער טרעט אַרויס געגען דעם. דער פֿאָרשטעהער פֿון יוסטיץ מיניסטעריום האָט קיין שום שטעלונג צו דעם פּ־אָיעקט נישט גענומען.

פּוילען שטודירט די עמיגראַציע-מעגליכקייט
פֿון פּוילען קיין אַרגענטינאַ.

בוענאָס איירעס, 16. (טעלעגראַפֿיש דורך יט"אַ) אַהער איז אָנגעקומען דער דעלעגאַט פֿון דער פּוילישער רעגירונג סטאַניסלאַוו יאַנאָווסקי. ער האָט די אויפֿגאַבע צו שטודירען די עמיגראַציע-מעגליכקייטען פֿון פּוילען קיין אַרגענטינאַ.

אַ פֿאָטער דערשיסט זײַנע 2 קינדער
און נעהמט זיך אַליין דאָס לעבען.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט). הײַנט 5 אַ זייגער פֿאַרנאַכט האָט דער קריסטליכער הענדלער רושעצקי 36 יאָהר אַלט, וועלכער האָט אַ פֿרוי מיט 3 קינדער, אַוועקגעשיקט אין גאַס זײַן פֿרוי מיט דעם עלטסטען מיידעל. ווען די פֿרוי מיט דעם מיידעל זענען אַוועק, האָט רושעצקי אַרויסגענומען אַ רעוואָלווער דערשאָסען זײַנע 2 קינדער: אַ מיידעל פֿון 10 יאָהר און אַ יונגעל פֿון 10 חדשים. דאַן האָט ער זיך אַליין דערשאָסען. אַלע דרײַ זענען טויט. דער זעלבער רושעצקי האָט אין דעצעמבער פֿ. י. פֿאָהרענדיג אײַנקויפֿען סחורה, פֿערשפּילט אין לאָדז אין קאָרטען 5000 זלאָטעס. רושעצקי האָט איבערגעלאָזען אַ בריף, אַז ער נעהמט זיך דאָס לעבען אויס נויט.

אינטערוויוּ פֿון דעפּ. האַרטגלאַס
וועגען קוואַליפֿיקאַציעס פֿאַר לעהרער.

וואַרשאַ, 19. (י.ט.א.) דער פּרעזעס פֿון „יודישען קלוב" דעפּ. האַרטגלאַס האָט בעזוכט דאָס בילדונגס-מיניסטעריום וועגען די קוואַליפֿיקאַציע-עקזאַמענס פֿאַר די יודישע לעהרער. אין מיניסטעריום האָט מען דעפּ. האַרטגלאַס ערקלערט, אַז הגם ס'איז דאָ אַ פּראָיעקט אָפּצושאַפֿען די דאָזיגע עקזאַמענס, איז עס נאָך נישט דעצידירט. די לעהרער דאַרפֿען יעדענפֿאַלס זיך צו די עקזאַמענס מאָ־ברייטען. פֿון די עקזאַמענס וועלען בעפֿרייט ווערען די לעהרער, וואָס זענען שוין אַ יאָהר בעשעפֿטיגט און האָבען אַ גוטע מיינונג בײַ די שול-אינספּעקטאָרען. בּיטעס וועגען בעפֿרייען פֿון די עקזאַמענס דאַרפֿען אָבגעגעבען ווערען דורך די שול-אינספּעקטאָרען אין בילדונגס-מיניסטעריום

דעפּ. וואַסינטשוק אויסגעשלאָסען
פֿון סאָציאַליסטישען פֿערבאַנד.

וואַרשאַ, 19. (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט). פֿאַר זײַנע לעצטע אַרויסטריטען אין דער פֿראַגע פֿון די אוקראַינישע מינדערהייטען, איז דעפּ. וואַסינטשוק (אוקראַינער) אויסגעשלאָסען געוואָרען פֿון דעם סאָציאַליסטישען פֿועלים פֿערבאַנד „סעלראַב".

עדמונד ראָטשילד וועגען ארץ-ישראל-אויפֿבוי.

ניצאַ, 19. (טעלעגראַפֿיש דורך י.ט.א) דער רעדאַקטאָר פֿון „דזשואיש טריבון" הערמאַן בערנשטיין האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט באַראָן עדמונד ראָטשילד וועגען א"י-אויפֿבוי. ראָטשילד האָט געזאָגט: נאָך מיט 50 יאָהר צוריק, ווען ס'איז געגרינדעט געוואָרען די ערשטע יודישע קאָלאָניע האָב איך פֿערשטאַנען, אַז דאָס יודישע פֿאָלק מוז פֿאַר זיך שאַפֿען זײַן נאַציאָנאַלע היים אין ארץ ישראל.

וועלט-קאָנפֿערענץ
פֿון יודישע היסטאָריקער.

לאָנדאָן, 19. (טעלעגראַפֿיש דורך יט"אַ) דער מיטגליד פֿון דער יודישער היסטאָרישער געזעלשאַפֿט דר. סעסיל האָט אַרײַנגעטראָגען אַ פֿאָרשלאָג צוזאַמענצורופֿען אַ וועלט-קאָנפֿערענץ פֿון די יודישע היסטאָריקער. אויף'ן דאָזיגען צוזאַמענפֿאָהר זאָל בעטראַכט ווערען די פֿראַגע פֿון אַלוועלטליכער יודישער היסטאָרישער ביבליאָגראַפֿיע.

צום טויט פֿון פּויל נאַטאַן.
מיטלײַדס-דעפּעשען פֿון דער גאַנצער וועלט.

בערלין, (טעלעגראַפֿיש דורך יט"אַ) פֿון דער גאַנצער וועלט קומען ווייטער אָן צום הילפֿס פֿעראיין פֿון די דײַטשע יודען מיטלײַדס-דעפּעשען צו ליב'ן טויט פֿון פּויל נאַטאַן. צווישען אַנד. זענען אָנגעקומען דעפּעשען פֿון די „בני ברית" לאָזשעס אין פֿערש. לענדער, פֿון יק"אַ, היאַס-עמיגדירעקט, „אַליאַנס איזראַעליט", אָרט, „אָזע" און אַנדערע.

פֿון ארץ זבת חלב ודבש.
זאָל נישט ווערען קיין לאַנד פֿון ביר און שנאַפּס.

לאָנדאָן, 19 (טעלעגראַפֿיש דורך י.ט.א.) אין פּאַרלאַמענט האָט דער דעפּ. פֿון דער לייבאָר-פּאַרטיי, באַר. אינטערפּעלירט דעם קאָלאָניען-מיניסטער אַמערי, פֿאַרוואָס ס'האָט זיך שטאַרק פֿערגרעסערט די צאָהל קאָנצעסיאָנירטע פֿערקויפֿס-שטעלען פֿון אַלקאָהאָל-געטראַנקען. דער מיניסטער האָט געענטפֿערט, אַז דאָס איז אַ פֿועל-יוצא פֿון דעם אומשטאַנד, וואָס זייט 1921, האָט זיך שטאַרק פֿערגרעסערט די צאָהל אייראָפּעאישע אײַנוואוינער. אַ צווייטער דעפּוטאַט האָט געפֿרעגט ווי וועט זיך די לאַגע אײַנשטעלען מיט דער קאָנוועניץ פֿון דער פֿעלקער-ליגע וועגען אײַנפֿיהרען דעם פּראָהיביציאָן-געזעץ אין די מאַנדאַט-לענדער.

דער מיניסטער האָט געענטפֿערט, אַז ער זעהט נישט קיין סתירה אין דעם, ווייל מ'דאַרף דאָך אונטערשיידען צווישען די האַלב באַרבאַרישע פֿעלקער פֿון די מאַנדאַט-לענדער מיט די אייראָפּעאישע פֿאָרשטעהער.

דער דעפּוטאַט האָט ווייטער געפֿרעגט צי איז נישט פֿאַראַן קיין געפֿאַהר, אַז די ארץ חלב ודבש, זאָל פֿערוואַנדעלט ווערען אין אַ לאַנד פֿון ביר און שנאַפּס, ווייל ס'איז אַן איבעראַשענדער וואוקס פֿון 35 אויף 300 וועלכע אונטערנעהמונגען. דער מיניסטער האָט צוגעזאָגט דעם ענין גענוי צו אונטערזוכען.

— ——

דער יודישער-אַנטייל אין די פּילסודסקי-פֿייערונגען.

וואַרשאַ, 19 (יט"אַ). הײַנט איז אין דער סינאַגאָגע אויף דער טלאָמאַצקע פֿאָרגעקומען אַ פֿייערליכע תפילה פֿאַר פּילסודסקין. בעת דער תפילה זענען אַנוועזענד געווען פֿערטרעטער פֿון קריגס-מיניסטעריום, ד. א. ק. און פֿיל הויכע בעאַמטע. דער מיליטערישער פֿעלד-ראַבינער פּולקאָווניק מיזעס האָט געהאַלטען אַ דרשה. נאָכדעם איז ער אין בעגלייטונג פֿון רעגירונגס-פֿאָרשטעהער אַוועק אין בעלוועדער, וואו ס'איז פֿאָרגעקומען אַן'אויפֿנאַהמע פֿון פֿערטרעטער אויך פֿון אַנד. אמונות.

נעגען קאָרופּציע אין ארץ-ישראל.

ירושלים. (י.ט.א.) די אַראַבישע צייטונג „אל יאַמאַק אל אַראַביק" האָט פֿערעפֿענטליכט אַ גרויסען אַרטיקעל וועגען דער קאָרופּציע וואָס פֿערשפּרייט זיך שטאַרק אין ארץ-ישראל. די צייטונג פֿאָדערט אויף די ענגלענדער מאַכט זי זאָל פֿיהרען אַ ענערגישען קאַמף געגען די שעדליכע קאָרופּציע-ערשיינונגען אין ארץ-ישראל לעבען גלײַך ווי עס ווערט געפֿיהרט דער קאַמף אין אַנדערע לענדער פֿון דער בריטישער אימפּעריע.

סטײנאַכס טאָכטער אין א"י.

ירושלים. (י. ט. אַ.) די טאָכטער פֿון בעריהמטען דײַטשען אינדוסטריעלער סטײנאַכ, וואָס מאַכט איצט אַ רייזע אַרום דער וועלט אויף איהר אייגענעם אויטאָ, וועט אין חודש מאַי אָנקומען קיין ארץ-ישראל.

רוּואַנעס
אַלע גרעסען
און סאָרטען
צו די נידריגסטע פּרייזען
אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען עמפֿעהלט:

Landsberger,
Sittenfeld i Redel

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
האָר, הויט, ווענעריש ... [illegible]
... 9—6 ... 12—3 ... 873

סוחרים-און פֿאַבריקאַנטען-פֿערבאַנד
(פּאַלודניאָוואַ 15)

מאַכט בעקאַנט אַז זונטאָג, דעם 3-טען אַפּריל ד. י. 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג וועט פֿאָרקומען די

וואַהל-פֿערזאַמלונג

מיט פֿאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפֿנונג פֿון דער פֿערזאַמלונג; 2) וואַהל פֿון אַ פּרעזידיום; 3) בעריכט פֿון דער פֿערוואַלטונג; 4) בעריכט פֿון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע; 5) פּרעלימינאַר פֿון בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1927; 6) וואַהל פֿון אַ פֿערוואַלטונג, רעוויזיאָנס-קאָמיסיע און שירים-געריכט; 7) פֿרײַע פֿאָרשלאַגען.

בעמערקונג: אין פֿאַל, ווען ס'וועט נישט ערשײַנען אַ גענוגענדע צאָהל מיטגלידער, פֿאַר. אויסגעזעהן לויט'ן סטאַטוט, וועט די נעכסטע פֿערזאַמלונג פֿאָרקומען דעמזעלבען טאָג, 7 אַ זייגער אָוונד און וועט זײַן גילטיג בײַ יעדע צאָהל מיטגלידער.

1542

אַ קוואַליפֿיצירטער
קאַמאַשען-שטעפּער
ספּעציאַליסט אַלס נייער, זוכט אַ פּאָסטען. צו ערפֿאַהרען בײַ אַפּעלשטיין, קילינסקי 211

Dr. med.
W. Eychner
פֿרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72
נעמט אָן אין דער דעמבינער עמבולאַטאָריום, פּיאָטרקאָווער 294 פֿון 12—2 מיטאָג און דער היים פֿון 6-8 אָוו.

יוד. געפֿלינגעל-הענדלער-פֿעראיין
אין לאָדז, פּאָמאָרסקאַ 17.

בעקאַנטמאַכונג.

הײַנט זונטאָג, דעם 20. מערץ ד. י., פּינקטליך 5 אַ זייגער נאָכמ. קומט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון פֿעראיין

די יעהרליכע אַלגעמיינע

פֿערזאַמלונג

מיט פֿאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) טעטיגקייט און קאַסע-בעריכט.
2) וואַהל פֿון אַ פֿערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.
3) וועגען דער גרינדונג פֿון אַ קאָאָפּעראַטיוו-באַנק פֿאַר די מיטגלידער.
4) פֿרײַע פֿאָרשלאַגען. אַלע מיטגלידער ווערען דערמיט אויפֿגעפֿאָדערט פּינקטליך צו ערשײַנען.

מיט אַכטונג די פֿערוואַלטונג.

1541

אַכטונג, צייטונגס-פֿערשפּרייטער און לעזער!

הײַנט, זונטאָג, איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק געגען די צייטונגען „הײַנט" און „מאָמענט".

מיר פֿאָדערן אויף די צייטונגס-פֿערשפּרייטער די אויבענדערמאַהנטע צייטונגען נישט צו פֿערשפּרייטען ביז אונזערע גערעכטע פֿאָדערונגען וועלען נישט ווערען נאָכגעגעבען.

גלייכצייטיג ווענדען מיר זיך צו אַלע לעזער נישט צו קויפֿען די צייטונגען געגען וועלכע עס ווערט געפֿיהרט דער שטרייק. מיט אַכטונג

די פֿערוואַלטונג פֿון צייטונגס-פֿערשפּרייטער-פֿעראיין אין פּוילען.
אָבטיילונג לאָדז. 1553

ידידנו היקר
מר מרדכי רומקובסקי
ליום היובל קבל נא את ברכתנו החמה והלבבית.
ד"ר אפרים סרנה
ו־רעיתו.
1538

אַ גוט-געהענדעס און אײַנגעפֿיהרט
גרעסער געשעפֿט
איז פֿון זאָפֿאָרט געלעגענהייטליך צו פֿערקויפֿען פֿאַר אַ קאַפּיטאַל ביז 16,000 דאָלאַר
אָפּפֿערטען אונטער „גלענצענד געשעפֿט". 1552

נאָך לאַנגע און שווערע לײַדען איז געשטאָרבען מײַן ליבער מאַן, אונזער טײַערער פֿאָטער, גרויספֿאָטער, שוויגערפֿאָטער און אָנקעל

נ. ע. הערצכע פּישעל ראָזענצווייג
ב"ר ר' ... ז"ל
(אין עלטער פֿון 70 יאָהר).

די לויה קומט פֿאָר הײַנט, זונטאָג, 11 אַ זייגער פֿאָרמיטאָג פֿון טרויער-הויז, אַלעקסאַנדראָווסקאַ 3, וועגען וואָס עס טיילען מיט

די טיעפֿטרויערנדע הינטערבליבענע.
1540

ראָמאַנטיק אין דער פּאָליטיק.

(צו מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי'ס נאָמענסטאָג)

די מלחמה און די שווערע יאָהרען נאָך די מלחמה, האָבען אייגענטליך אין די איינצעלנע מלוכות אַרויסגעבראַכט גאָר ווייניג פּערזענליכקייטען פון היס־טאָרישער בעדייטונג, וועמענס שטאַר־קער רצון זאָל קאָנען אָבענדערען ראַ־דיקאַל די פּאָליטישע אָדער סאָציאַלע סטרוקטור נעבען לענין אין'ם צפון און סוסאָליני אין דרום פון אייראָפּא, ווערד פון מאַנכער ווייט אויך דערמאָהנט דער נאָמען פּילסודסקי, וועלכע פייערט גראַד איצט זיין ערשטען נאָמענסטאָג נאָך דעם מאַי־איבערקעהרעניש פון'ם יאָהר 1926.

אינטערעסאַנט איז אַז אַלע דריי דערמאָהנטע פּערזענליכקייטען קומען דוקא אַרויס פון'ם לינקען לאַגער – איי־נער פון זיי איז געגאַנגען לינקס ביז צום ווייטסטען גבול פון'ם מאַקסימום, בשעת דער צווייטער איז געגאַנגען דעם קיין רעכטס, בילדענדיג די שטאַרק־סטע אַנטיבאָלשעוויקישע אָרגאַניזאַציע. – פּילסודסקי אָבער איז געבליבען שטעהן אין דער מיט.

אין דער רעגירונג, וואָס ער פיה'ט איצט אָפיציעל אַלס קריעגס־מיניסטער האָט ער אָפילו געמאַכט דעם אינטערע־סאַנטען פּרוּוו, צו זעצען ביי איין מיני־סטער־טיש סאָציאַליסטען מיט קאָנסער־וואַטיווע סימפּאַטיקער פון'ם מאָנאַר־כיזם. דערמיט האָט ער געוואָלט בעווייזען, אַז עס אינטערעסירען איהם ווייניגער סאָציאַלע שטרעמונגען און אַז ער לעבט דעם הויפּט געוויכט אויף פּאָ־ליטישע ובפרט אויף אויסען פּאָליטישע אינטערעסען אין דער בעזאָמט מלוכה.

אַ דייטש שפּריכוואָרט זאָגט, אַז פער־בלייכען הינקען אַפּט. און פאָרדעם קאָן מען זאָגען, אַז אויך דער פערגלייך פון'ם בעקאַנטען פּוילישען שריפטשטע־לער שטראַשעווסקי צווישען מוסאָליני און פּילסודסקי'ן, הינקט גאָר שטאַרק. דאָס זעלבע גילט אויך ביים פערגלייך פון פּילסודסקי מיט נאַפּאָלעאָן דעם דריט־טען, וואָס זיינע געגנער מאַכען אין כיים און אין דער פרעסע.

איינס איז זיכער, פּילסודסקי האָט זיך בעוויזען אין'ם קליינעם דור פון קליי־נע מענשען, אַלס אַ מענש מיט אַ שטאַרקען רצון, וואָס האָט בעקעמפט פאַר זיין אידעאַל פאַר אַ אומאָפּהענגיג פּוי־לען מיט אַ זעלטען געזעהענער ענער־גיע און התלהבות, בײַמענדיג די קאַמף־מעטאָדען און די קאַמף־מיטעל, לויט די אומשטענדען און לויט דער צייט.

כאַראַקטעריסטיש איז ביי איהם די גרויסע אמונה אין זיין אייגענער פער־זאָן און צו זיין היסטאָרישער מיסיע. די אמונה האָט אין זיך אַ שטאַרקען אָפּ־קלאַנג פון מיסטיציזם און ראָמאַנטיק. ביידע ווירקען אָפילו אַבּיסעל ווי אַ אַנאַכראָניזם אין אונזער פּראָזאַאיש טרו־קענער צייט.

אין זיין פּאָליטישער טאַקטיק, בפרט אין די אינערע פּאָליטישע ענינים, גע־פינט מען נאָך היינט, בשעת ער שטעהט בראש פון אַ לעגאַלען מיניסטעריום, – שפּורען פון זיין געהיימען קאָנספּיראַ־טאָרישען עבר.

נישט נאָר דאָס גרויסע פּובליקום, נאָר אָפילו עיפאַהרענע פּאָליטיקער מאַ־כען אַ גרויסען פּראָגנאָזיייען, בשעת מען פרעגט זיי' ווי אַזוי דער נאָהנט־סטער עתיד אין פּוילען וועט אויסזעהן אויפ'ן שמח פון אויסערערער און נאָך מעהר פון אינערער פּאָליטיק. מיט אַנ־דערע ווערטער געזאָגט, קיינער ווייסט נישט וואָס פּילסודסקי קלערט צו טון אין די דאָזיגע ענינים און וואָס פאַר אַ טאַקטישע כוונות בכלל ער האָט.

אויפלעזען דעם סיים, אָדער נישט אויפלעזען. ענדערען די וואַהל־אָרדינאַ־ציע אָדער נישט. געבען די מינאָריטעטען די פולע רעכטען, וואָס זיי קומט, – אָדער נאָכגעבען דער ענדעקישער פּאָליטיק, וואָס וויל פון זייער שאָווי־ניזם גאָר נישט נאָכלאָזען, – דאָס אַלץ איז מיט אַ שלייער פערדעקט. מען קאָמ־בינירט, מען שושקעט זיך, מען דערוועט, – אָבער אויף זיכער ווייסט קיינער נישט, אָפילו אין דער נאָהנסטער אומ־געבונג פון מאַרשאַלעק פּילסודסקי אויך נישט.

דאָדורך קומט אַריין עפּיס אַ מאָמענט פון פעראַנטוואָרטליכקייט און אינטערוואָרט־טע אפשר נאָר צופעליגע ערשיינונגען. אָפילו די געגנער פון פּילסודסקי'ן, למשל דמאָווסקי, איז מודה, אַז פּילסוד־סקי איז אַ גאָר שטאַרקע פערזענליכ־קייט, מ'קאָן זאָגען, אַ „איבערלעבענס גרויסע" (ווי מ'זאָגט ביי פּאָרטרעטען) בנוגע אויף דער שטאַרקייט פון זיין רצון און דער גרויס פון זיין התלהבות.

צי האָט ער אָבער אויך אַלס שטאַ־טסמאַן אין דער אייגענער מאָס דיזעלבע מעלות, וועט די היסטאָריע ערשט איהר משפּט אַרויסזאָגען.

פּילסודסקי איז היינט דער שטאַרק־סטער מאַן אין פּוילען, וועלכער פער־איינינט אין זיינע הענד אַ רעגירונגס מאַכט וואָס איז זעלטען ווען אין פּוי־לען פעראייניגט געווען ביי איין מענש. דערפאַר איז נאַטירליך, אַז ס'אינטערע־סירט אונז גאָר שטאַרק די דאָזיגע אינ־דיווידואַליטעט און זיינע כאַראַקטער־אייגענשאַפטען.

די מאַרקאַנטעסטע אייגענשאַפט פון פּילסודסקי איז דאָס, וואָס כאַראַקטע־ריזירט איהם אַמ'בולט'סטען, איז ווי געזאָגט, דער צוג פון ראָמאַנטיק און פון אַ געוויסען מיסטיציזם, וואָס ציהט אַדורך ווי אַ רויטער פאָדעם זיין גאַנ־צען עצם.

נאָך דעם מאַי־אומשטורץ האָט אַ גרויסע פּאַריזער צייטונג, וועלכע איז פאַר פּילסודסקי'ן גוט געשטימט, גע־בראַכט איבער זיין פּערזאָן מאַנכע אינ־טערעסאַנטע פּרטים. אונטער אַנדערע איז מיר געבליבען אין זכרון אַט דער פּרט פון דעם דערמאָנטען אַרטיקעל. דאָרט ווערט דערצעהלט, אַז בשעת פּילסודסקי איז געווען אין גלות אַלס פּאָליטישער פערשיקטער אין סיביר, האָט איהם אַ ציגיינערין „נביאות" גע־זאָגט, אַז ער וועט זיין אַ גרויסער צאַר. פּילסודסקי, דערצעהלט די צייטונג, האָט די דאָזיגע נביאות גאַנץ קאַלט אויפ־גענומען און איז דערפון גאָרנישט אי־בערראַשט געוואָרען. ער איז נישט גע־ווען מסופּק אין זיין מיסיע – און ביי זיך אין האַרץ געווען זיכער, אַז אַזוי וועט אויך זיין.

היינט שטעהט פּילסודסקי בראש פון דער פּוילישער מלוכה, האַלטענדיג אין זיין האַנד דעם גורל פון די 30 מיליאָן מענשען.

סעג. ד"ר מיכאל רינגעל.

איבעריג... !

פון ד"ר א. מוקדוני.

צו גרינבוים'ס „היסטאָרישען וואָרט" וועגען „איבעריגע מיליאָן", נעמט איצט אַ שטעלונג ד"ר א. מוקדוני, וועלכער שרייבט:

פּוילען האָט אַ מיליאָן איבעריגע יודען פאַרהאַן מסתמא זעהר אָרימע פּאָליאַ־קען, פאַרהאַן מסתמא זעהר פיל אַר־בייטסלאָזע פּאָליאַקען, פאַרהאַן זעהר פיל פּאָליאַקען, וואָס וואַנדערן אויס פון פּוילען אין אַנדערע לענדער, אָבער קיי־נער האָט נישט גענומען קיין בלייסטיפט אין האַנד און האָט נישט אויסגע־חשבון'ט וויפיל פּאָליאַקען איבעריגע עס זענען דאָ אין פּוילען.

ווען אַ מאָליאַק איז אַרבייטסלאָז, ווען אַ פּאָליאַק פערלאָזט זיין היימלאַנד ווערט קיינער איהם נישט אָנקלעבען אַ צעטעל מיט'ן אויפשריפט „אַן איבעריגער".

עס איז אַ שרעקליך וואָרט.

מען טאָר עס אין מויל נישט אַרויס רעדען.

אין דער אָרימסטער פאַמיליע זענען קיין איבעריגע קינדער נישטאָ, דאָס אָרים שטיקעל ברויט ווערט געטיילט צווישען אַלעמען, אין דער ענגער דירה האָבען אַלע וואו צוזושפאַרען דעם קאָפּ, אין „אַ געזינד זאַלבע אַכט מיט בעטען נאָר צוויי" שלאָפט מען צוזאַמען מיט הענטלעך און פיסלעך געפלאָכטענע.

נישטאָ קיין איבעריגע!

איבעריגע, דאָס איז דאָס בייזסטע וואָרט.

צעהלט מען שוין, חשבונט מען שוין די איבעריגע יודען אין פּוילען. קען מען זיך נישט אָפּשטעלען ביים היינט; היינט זענען דאָ אַ מיליאָן איבעריגע, אין צעהן יאָהר אַרום וועלען שוין זיין צוויי מיליאָן איבעריגע און אין צוואַנציג יאָהר אַרום וועלען שוין זיין דריי מיליאָן איבעריגע.

די איבעריגע וועלען זיך אַליין מזה רען און פרוכפּערן און די פּאָליאַקען וועלען זיך מעהרען און פרוכפּערן און מיט יעדען צוגעקומענעם פּאָליאַק וועט אַ יוד ווערען איבעריג און אַזוי אַרום וועט פּוילען פערפלייצט ווערען פון מיליאָנען איבעריגע יודען.

און קיין מיטלען, מיט וועלכע מען זאָל קענען אָפּציהען אין אַנדערע, פריי־ערע לענדער די מיליאָנען איבעריגע, זענען נישטאָ.

פּוילען איז אַן אָרים לאַנד און איז דערצו שטאַרק איבערגעפּעקערט.

זי ווערט דערשטיקט פון ענגשאַפט. דאָס וועט קיינער נישט לייקענען.

אָבער אין ענגשאַפט קען מען נישט זאָגען צו אַ מיליאָן יודען: רוקט זיך אָפּ און מאַכט אונז גרוימער.

האָבען אָבער די פּוילישע אַנטיסע־מיטען אָנגעהויבען שרייען, אַז יודען מעכען זיי ענג, אַז אַ מיליאָן יודען מו־זען זיך אָפּרוקען און מאַכען זיי גרוים.

און יודען האָבען גלייך גענומען אַ בלייסטיפט אין האַנד און האָבען אויס־גערעכענט און אויסגעפונען, אַז עס איז טאַקע אמת, אַ גאַנצער מיליאָן יודען זענען דאָ איבעריגע.

אַ וואַרשאַווער יוד אַ פערגעטערער פון פּוילישער נאַבלקייט האָט אַמאָל געזאָגט: ווען איך וועל בעגעגענען צוויי אָרימע לייט, אַ פּוילישען און אַ יודישען און איך וועל האָבען בלויז איין קאָ־פּיקע אין קעשענע וועל איך די קאָפּיקע אָפּגעבען דעם פּוילישען אָרימאַן, ווייל איך בין זיכער, אַז דער נאָבעלער פּוי־לישער אָרימאַן וועט די קאָפּיקע אָפּגע־בען דעם יודישען אָרימאַן.

דאָס איז, פערשטעהט זיך, ליבע צו פּוילען, וואָס גרעניצט מיט משוגעת, אָבער אַ ביסעל פון דער דאָזיגער פער־געטערונג איז פאַרהאַן אין יעדען פּוי־ליש־יודישען אינטעליגענט.

און פּוילען איז ענג, פּוילען האָט ביי אַ מיליאָן יודען דעם ביסען ברויט פון מויל אַרויסגעריסען און זיי זענען הונגעריג און עלענט, ווערט עס אויס־געלעגט, אַז אַ מיליאָן יודען זענען איבעריגע אין פּוילען...

פּאַקטיש ווערט די לאַגע נישט גע־ענדערט און וועט אַזוי גיך נישט געענ־דערט ווערען; אַ מיליאָן יודען וועלען לעבען אין שרעקליכער נויט און אין דלות, זיי וועלען פּוילען נישט פערלאָ־זען, ווייל זיי האָבען לית עתה נישט וואוהין צו געהן, זיי וועלען זיך ווי עס איז איינלעבען, זיי וועלען זיך ווי עס איז צופּאַסען.

אָבער דאָס שרעקליכע צעטעל מיט דער אויפשריפט „איבעריג" וועלען זיי טראָגען אויף זיך.

און דאָס האָט דאָך געוואָלט דער פּוילישער אַנטיסעמיטיזם.

זיי האָבען ביי יודען אַליין אַרויסגע־ריסען די הסכמה, אַז פּוילען האָט צו פיל יודען, זיי האָבען עס אין דעם יודישען בעוואוסטזיין דורכגעגעבערט, זיי האָבען עס אין דער יודישער פּאָ־ליטיק ווי אַ לאָזונג אריינגעשמוגעלט.

דאָס איז דער זיסער סם, וואָס צום אָנהויב בעלעקט מען זיך מיט איהם און ערשט שפּעטער הויבט ער אָן צו ווירקען טויטלעך...

די פּויליש־יודישע בעציהונגען זענען נישט דראַמאַטיש, עס איז נישט קיין צוזאַמענשטויס פון צוויי פיינדליכע עלע־מענטען, עס איז נישט קיין שאַרפער קאָנפליקט צווישען קעגנערישע קרעפטען די פּויליש יודישע בעציהונגען זענען טראַגיש, ווייל דער יודישער צד איז אין אָנגעוויסטער מאָס אויך פּויליש, און דאָס פּוילישע אין איהם איז אפשר שטאַרקער ווי דאָס יודישע. האָט דער יוד אין פּוילען דעם שווערסטען קאַמף מיט זיך אַליין. עס ראַנגלען זיך אין איהם גופא דאָס פּוילישע און דאָס יו־דישע, ער ווייסט אַליין נישט צו וועל־כען צד ער געהערט.

יצחק גרינבוים איז דער דרייסט־סטער און אויפריכטיגסטער פּויליש־יודי־שער פּאָליטיקער. אָבער אויך ער האָט זיך אונטערגעשריבען, אַז אין פּוילען זענען דאָ אופיל יודען, נישט צופיל בעפעלקערונג, נישט צופיל מענשען בכלל, נאָר צופיל יודען, אַ גאַנצער מי־ליאָן איבעריגע יודען.

און זאָל מען נישט מיינען, אַז עס איז בלויז אַ וואָרט, בלויז אַן אומגליק־ליך וואָרט, וואָס האָט זיך גאַנץ צופע־ליג אַרויסגעכאַפּט ביי אייגעם פון מויל און האָט זיך אָוועקגעקייקעלט איבער דער וועלט. ניין, עס איז אַ וואָרט אַ ממזר'ל, אַ פּרעמדס, מען האָט עס אונז אונטערגעוואָרפען מיט אַ ביינזער כונה.

ביי די גרעסטע עקאָנאָמישע קאַטאַ־סטראָפעס, וועלכע זענען פאָרגעקומען אין די לעצטע יאָהרען אין פערשידענע לענדער, אין די גרעסטע הונגער־צייטען, ווען טויזענדער און צעהנדליגע טויזענ־דער זענען אַרומגעגאַנגען פערשמאַכטע האָט מען אין ערגיץ נישט גערעדט פון איבעריגע מענשען.

און דאָס רעדען פון איבעריגע יודען, וואָס דאַרפען וואָס גיכער אַוועק פון פּוילען, האָט געפיהרט צו דער פּירטער עליה אין ארץ־ישראל, און מיר אַלע ווייסען דאָך, מיט וואָס זי האָט זיך געענדיגט.

פּוילען האָט אַ צו גרויסע בעפעלקע־רונג, אמת, אָבער נישט יודען מאַכען זי צו גרויס. פּוילען איז אָרים און יו־דען ווי אַ טייל פון דער פּוילישער בע־פעלקערונג זענען אָרים.

פאַרוואָס זענען גראָד די יודען די איבעריגע?

קאַנאַדער עמיגראַציאָנס־מיניסטער גלויבט נישט אין גרויסע איינוואַנדערונג קיין קאַנאַדע.

אָטאַוואַ, (י.ט.א.) אויף אַ גרויסען מיטינג האָט דער מיניסטער פאַר עמי־גראַציע האָבערט פאָרק געזאָגט, אַז ער איז געגען עפענען ברייטער די טויערען פאַר נייע איינוואַנדערער. דער מיניס־טער האָט בפירוש ערקלערט, אַז ער גלויבט נישט, אַז די איינוואַנדערונג קיין קאַנאַדע וועט זיין אַזוי גרויס ווי עס איז געווען אין אָנפאַנג פון היינטיגען יאָהר הונדערט.

אין קינסטיגען זומער ווערט מען אַריי־לאָזען קיין קאַנאַדע אַביסעל עמיגראַנ־טען פון דרום־אייראָפּעאישע לענדער. אָבער דער מיניסטער האָפט, אַז צופיל פון זיי וועלען נישט קומען. פאַר איהם זענען ווינשענסווערט די סקאַנדינאַווער און אַנדערע עמיגראַנטען פון צפון־לענדער, ווייל זיי אַסימילירען זיך שנעל. ביי די אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען קומט נישט פאָר דער פּראָצעס פון אַסימילי־רען זיך אַזוי שנעל און דעריבער זענען די עמיגראַציאָנס־געזעצען פאַר זיי אַביסעל האַרבער.

דייטשע אַרבייטער פון סאַאַר־געביט דאַנקען לעאָן בלום'ען.

בערלין, (י.ט.א.) דער פּאַרטיי־צוזאַמענפאָהר פון די דייטשע סאָציאַ־ליסטען אין סאַאַר־געביט האָט אָנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציע: דער פּאַר־טיי־צוזאַמענפאָהר פון די דייטשע סאָצי־אַליסטען אויף דעם סאַאַר־געביט דאַנקט דעם פיהרער פון די פראַנצויזישע סאָצי־אַליסטען דעם חבר לעאָן בלום פאַר זיין מוטיגער שטעלונג לטובת דעם זעלבסטבעשטימונגס־רעכט פון דער סאַאַר־בעפעלקערונג און דעם צוריק־קעהר פון סאַאַר־געביט צו דייטשלאַנד.

דער פערשטאָרבענער לעטישער פרעזידענט איז געוועזען אַ גרויסער יודען־פריינד.

ריגע. (י.ט.א.) דער טויט פון פער־שטאָרבענעם לעטלענדישען פּרעזידענט טשאַקסטע, וועלכער איז געשטאַנען בראש פון דער לעטישער רעפּובליק זייט איהר גרינדונג, האָט אַרויסגערופען אַן אַלגע־מיינעם טרויער. דער פערשטאָרבענער איז געווען בעליבט נישט נאָר צווישען די לעטען, נאָר אויך צווישען די מינ־דערהייטען און בעזונדערס ביי יודען. שוין אין זיינע יונגע יאָהרען האָט טשאַקסטע איבערהויפּט פערקעהרט מיט יודען.

זיינע בעציהונגען מיט די יודען האָט טשאַקסטע נישט איבערגעריסען אויך שפּעטער, אַלס אַדוואָקאַט און געזעל־שאַפטליכער טוער. אין דער פרייהייטס־בעוועגונג פון יאָהר 1905 האָט זיך אָנ־געהויבען אַ בעדייטענדע דערנעהנטע־רונג צווישען די אונטערדריקטע נאַ־ציאָנאַליטעטען אויף דער טעריטאָריע פון דער איצטיגער לעטלענדישער מלוכה. דעמאָלס האָט זיך געגרינדעט אַ לעטישע קאַדעטישע פּאַרטיי, בראש פון וועלכער עס איז געשטאַנען טשאַקסטע. צו די וואַהלען אין דער „גאָסודאַר־סטווענע דומע" האָט דער פּאָליטישער קאָמיטעט פון די קורלענדער יודען גע־שלאָסען אַ בלאָק מיט די לעטען. דעם בלאָק האָבען אונטערגעשריבען – טשאַקסטע אַלס פאָרשטעהער פון די לעטען און ראַבינער נוראָק – אַלס פאָרשטעהער פון די יודען.

די נאָהענטסטע בעציהונג צו די יו־דען האָט טשאַקסטע אויך נישט איבער־געריסען אין זיין רוסישען „גלות" אין פּעטערבורג אין די מלחמה־יאָהרען 1915–1917. ער פלעגט אַרויסווייזען אַ לעבעדיגען אינטערעס צו דעם גורל פון די קורלענדישע יודען, וועלכע ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש האָט פערטרי־בען פון זייערע היימען.

אַ בעזונדערן פערדינסט האָט דער פערשטאָרבענער פּרעזידענט טשאַקסטע זיך ערוואָרבען דערמיט, וואָס ער האָט אַ פאָרשטעהער פון די מינדערהייטען – און דוקא אַ יוד (ראַבינער נוראָק) בע־אויפטראַגט צוזאַמענצושטעלען דעם קאַ־בינעט. נישט קוקענדיג אויף די שאָווי־ניסטישע זלזולים, האָט ער 4 טעג כסדר איבערגעלאָזען די איניציאַטיוו צו שאַפען אַ רעגירונג אין די יודישע הענד, ביז די מעהרהייט איז ענדליך געשאַפען געוואָרען.

עס איז דעריבער פערשטענדליך דער גרויסער אינטערעס, וואָס דער יודישער קבוץ אין לעטלאַנד האָט אַרויסגעוויזען צו דער קראַנקהייט פון פּרעזידענט ווי אויך דער אויפריכטיגער טרויער, וואָס הערשט צווישען די יודען אין צוזאַ־מענהאַנג מיט זיין טויט. אין פּרעזידענט טשאַקסטע האָבען די מינדערהייטען פערלוירען אַן איבערצייגטען דעמאָקראַט און טרעגער פון רעכט און יושר. עס ווערט דורכגעפיהרט אַן אַקציע איינצו־שרייבען דעם נאָמען פון פערשטאָר־בענעם פּרעזידענט אין גאָלדענעם בוך פון „קרן־קימת".

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע־ און קינדער־קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. לונגען און האַרץ־קראַנקהייטען בעשטראַלונגען סון קוואַרצליכט
בערג־זון.
נעמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
20. מערץ 1927.

20	מערץ
דונערשטאָג	זון-אויפגאַנג 6.16
טז	זון-אונטערגאַנג 5,21
אדר ב תרפ"ז	לענג פון טאָג 10,50

דער טעקסטיל-אַרבײַטער-שטרײַק.

רעגירונג האָט פרײַטאָג פאָרגעלעגט אַ אַרביטראַזש, בתנאי, דער שטרײַק זאָל תיכף ליקווידירט ווערן — די פרײַטאָג'דיגע בעראַטונגען פון די אַרבײַטער און די קאָנפערענץ בײַם וואָיעוואָדע.

אַלגעמײנער שטרײַק איז נעכטן נישט געווען.

די נעכטיגע פּילסודסקי-פײַערונג.

(ס) די פײַערונג פון פּילסודסקי-נאָמענסטאָג האָט זיך אין לאָדז אָנגעהויבן נאָך פרײַטאָג בײַ נאַכט, אָרקעסטרען אין טעכאַטע קאָלומנעס מיט פאַקעלן האָבן מאַרשירט איבער די גאַסן פון שטאָט. נעכטן אין דערפריה איז די גאַנצע שטאָט דעקאָרירט געוואָרן מיט די פויליש-נאַציאָנאַלע פאָהנען, די טראַמוואַי-וואַגאָנען זענען דעקאָרירט געוואָרן מיט קלײנע פענדלעך. די שטימונג אין שטאָט איז געווען אַ פײַערל'כע.

בײַם גאַרניזאָן-קאָשטשאָל האָבן זיך צוזאַמענגעקליבן אָפּטײלונגען פון לאָדזער גאַרניזאָן, דעלעגאַציעס פון פאַרשידענע פאַראײנען און געזעלשאַפטן און פאָרשטעהער פון דער אַדמיניסטראַציע און קאָמונאַלער מאַכט. האַלב 1 אַ זייגער האָט גענעראַל מאַלאַכאָווסקי אָפּגענומען די דעפילאַדע פון די גאַרניזאָן-אָפּטײלונגען, „סטשעלעץ" און פון דער „מיליטער-צוגרייטונג".

(ס) אַ דעלעגאַציע פון דער לאָדזער פּאָליצײַ-קרייז-קאָמאַנדע איז אַרויסגעפאָהרען קײן וואַרשע, כדי אָנטייל צונעמען אין די פײַערונגען לכבוד פּילסודסקי.

(טר) דער אײַנוואָלידען פאַרבאַנד פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע האָט אַרויסגעשיקט אַ בעגריסונגס-דעפּעשע צום נאָמענס-טאָג פון מאַרשאַלעק פּילסודסקי.

(ס) אין אָוונט איז אין פילהאַרמאָניע פאָרגעקומען אַן אַקאַדעמיע לכבוד פּילסודסקי'ן. די אַקאַדעמיע האָט אַרויסגעשיקט אַ בעגריסונגס-דעפּעשע צום מאַרשאַלעק פּילסודסקי. די דעפּעשע האָט אונטערגעשריבען דער פּרעזעס פון שטאָט-ראַט פּיכנאַ.

(ס) נאָך דער תפילה אין גאַרניזאָן-קאָשטשאָל האָבן די פאָרטרעטער פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט און הע־כערע בעאַמטע בעזוכט די וואָיעוואָדשאַפט און איבערגעגעבן דעם וואָיעוואָדע זייערע ווינשן פאַר'ן מאַרשאַלעק. ס'זענען אויך אַנוועזענד געווען פאָרטרעטער פון פאַרשידענע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

פון נעפּליגעל-הענדלער-פעראײַן.

(—) הײַנט קומט פאָר די יעהרליכע אַלגעמײנע פערזאַמלונג פון יודישען נעפּליגעל-הענדלער-פעראײַן (פּאָמאָרסקאַ 17). אויף דער פערזאַמלונג וועט צווישען אַנדערעס בעטראַכט ווערען די פראַגע פון גרינדען אַ קאָאָפּעראַטיווע באַנק פאַר נעפּליגעל-הענדלער.

אין די אַפּטײקען.

הײַנטיגע נאַכט-דיזשורען.

הײַנט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטײקען: מ. ליפּעץ (פּעטריקאָווער 193); ע. מילער פּעטריקאָווער 46); וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 17); ק. גערטנער (ציגעל-גאַס 64); ה. ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); ס. יאַנקעלעוויטש (אַלטער רינג 9).

ווער הײסט?

קײן כאָיגע איז פרײַטאָג אָנגעקומען מיט אַן אויטאָ אַ מאַן מיט אַ פרוי פון פּעטריקאָוו. דערווייל איז די פרוי אַוועקגעקומען. זי איז נישט בײַם פולען פערשטאַנד. זי הײסט ליבע גראָסמאַן, אַלט פופציג און זעכציג יאָהר ווער ס'ווייסט עפּיס וועגען איהר ווערט געבעטען מיט־טײלען צו מאיר גראָסמאַן זאַכאָדניאַ 51.

פרײַטאָג פּראָקלאַמירט אַן אַלגעמײנעם שטרײַק.

(—) פרײַטאָג פאַרמיטאָג, ווי נאָר די אַרבײַטער-דעלעגאַציע, וועלכע איז געווען אין וואַרשע אויף דער קאָ פערענץ בײַם ווײַצע-פּרעמיער באַרטעל איז צוריקגעקומען, — איז באַלד פאָרגעקומען אַ זיצונג פון שטרײַק-קאָמיטעט. אויף דער דאָזיגער זיצונג האָבן די מיטגלידער פון דער דעלעגאַציע אָפּגעגעבן אַ בעריכט פון דער וואַרשאַווער קאָנפערענץ

אין זייער בעריכט האָבן די דעלעגאַטען אָנגעוויזען, אַז די רעגירונג גיט זיך נישט אָפּ קיין רעכענונג וועגען דער ערנסקייט פון דער לאַגע און זי וויל נישט אָנווענדען לגבי די אינדוסטריעלער די מיטלען, וועלכע וואָלטען געקענט ווירקען. די רעגירונגס-פּאָליטיק אין דעם מאָמענט געהט אויף דער ליניע פון די אינדוסטריעלער. געדאַרפט האָט די רעגירונג גיכער זיך שטעלען אויף דער זייט פון די הונדערטער טויזענדער אַרבײַטער, וועלכע הונגערן און טראָגען דאָך אויף זיך די משא פון דער מלוכה.

צוליב אַזאַ שטעלונג פון דער רעגירונג, וועלכע דאַרף זײַן אייגענטליך אומפּאַרטייאיש — געפינען די אַרבײַטער פאַר נויטיג אַליין, מיט אייגענע מיטלען אויסצוקעמפען פאַר זיך די לעבענס מעגליכקייטען.

נאָך די בעריכטען האָט זיך אַנטוויקעלט אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע.

דערנאָך איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען אַן אַלגעמײנעם שטרײַק, וועלכער האָט זיך געדאַרפט אָנהויבען נעכטען שבת אינדערפריה.

פרײַטאָג נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פעראייניגטער קאָמיסיע פון אַלע שטאָטישע אַרבײַטער-פעראײַנען און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז צום אַלגעמײנעם שטרײַק זאָלען אויך צושטעהן די אַרבײַטער אין אַלע שטאָטישע אינסטיטוציעס, ווי: מאַגיסטראַט, גאַזאָווניע, עלעקטראָווניע, טראַמוואַיען, שעכט-הייזער און טיילווייז די טעלעפאָנען.

פרײַטאָג אין אָוונט האָט די לאָדזער שטרײַק-קאָמיסיע דערהאַלטען אַ טעלעפאָנישע מיטטײלונג פון דעפּוטאַט שטשערקאָווסקי, אַז אין פאַל, ווען אין לאָדז וועט אויסברעכען דער אַלגעמײנער שטרײַק, וועט אויך אויסברעכען אַן אַלגעמײנער סאָלידאַר-שטרײַק אין גאַנץ פוילען.

רעגירונג לעגט פאָר אַרביטראַזש.

(—) אין דער זעלבער צייט, וואָס אין לאָדז איז דורך די אַרבײַטער-פעראײַנען בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען אַן אַלגעמײנעם שטרײַק, איז אין וואַרשע פאָרגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטאָרען ראַט ספּעציעל געווידמעט דער שטרײַק-לאַגע אין לאָדז.

דער מיניסטאָרען-ראַט האָט אָנגענומען פאָלגענדען בעשלוס:

„דער מיניסטאָרען-ראַט, שטעהענדיג פאַר'ן פאַקט, אַז דער שטרײַק פערציהט זיך און ברענגט דערמיט בעדרייענדע שאָדענס דער מלוכה, דער פּראָדוקציע און די ברייטע אַרבײַטער-מאַסען; שטרעבענדיג צו אַ וואָס שנעלערער ליקווידאַציע פון דער שווערער סיטואַציע, וועלכע איז ענטשטאַנען צוליב'ן נישט ווענדען-זיך צו דער מילדערענדער פערמיטלונג פון דער רעגירונג, — רופט דער מיניסטאָרען-ראַט בײדע צדדים איבערצוגעבען די פראַגע וועגען דער הויך פון די לוינען צו אַ רעגירונגס-אַרביטראַזש, נאָר בתנאי, אַז דער שטרײַק זאָל תיכף ליקווידירט ווערען און די פאַבריקען זאָלען געלאָזט ווערען אין גאַנג.

קאָנפערענץ בײַם וואָיעוואָדע.

ווי נאָר דער בעשלוס פון מיניסטאָרען-ראַט איז מיטגעטײלט געוואָרען דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע, האָט דער וואָיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט אייגעלאַדען צו זיך די פאָרשטעהער פון די אינדוסטריעלער, אַרבײַטער און דער פּרעסע און זיי איבערגעלייענט דעם בעשלוס פון מיניסטאָרען-ראַט.

די אינדוסטריעלער האָבען צוגעזאָגט צו געבען אַן ענטפער שבת 1 אַ זייגער בייטאָג; דאַגעגען די אַרבײַטער — 4 נאָכמיטאָג.

דער וואָיעוואָדע האָט אויף דער קאָנפערענץ אויך אַרומגערעדט און קאָמענטירט דעם רעגירונגס-בעשלוס וועגען אַרביטראַזש און ציגעגעבען, אַז בכלל דאַרפען די אַרבײַטער, איידער זיי ערקלערען אַ וואָסער-ס'איז שטרײַק, פריהער זיך ווענדען צוזער רעגירונג.

דער לאָדזער וואָיעוואָדע האָט תיכף וועגען דעם ענטפער פון די צדדים טעלעפאָניש ראַפּאָרטירט קײן וואַרשע.

רעגירונגס-פאָרטרעטער אין אַרביטראַזש קאָמיסיע.

אין וואַרשע איז נאָכמיטאָג פאָרגעקומען אַ קורצע בעראַטונג און אַלס פּאָטענציעלע מיטגלידער פון דער רעגירונגס אַרביטראַזש-קאָמיסיע זענען בעשטימט געוואָרען: דער ווײַצע-פּרעמיער באַרטעל, האַנדעלס מיניסטער קוויאַטקאָווסקי און אַרבײַטס מיניסטער יורקיעוויטש.

די רעגירונג האָט אויך בעשלאָסען, אַז אין פאַל ווען עמיץ פון די צדדים וועט אָפּוואַרפען דעם אַרביטראַזש-פאָרשלאַג, וועט אויף איהם פאַלען די גאַנצע אחריות פאַר די ווײַטערדיגע פאָלגען.

בעראַטונג פון די שטרײַקענדע

(—) אין אָוונט זענען פאָרגעקומען דעלעגאַטען-פערזאַמלונגען פון „פּראַצאַ", קריסטליכע און קלאַסען-פעראײַנען. קיין בעשלוסען זענען נישט אָנגענומען געוואָרען. בלויז אין די קלאַסען-פעראײַנען האָבען די רעדנער גערופען אָפּצוהיטען דעם בעשלוס פון שטרײַק-קאָמיטעט וועגען אַלגעמײנעם שטרײַק.

(—) כדי צו געבען אַן ענטפער דעם וואָיעוואָדע אויף דעם רעגירונגס-פאָרשלאַג וועגען אַרביטראַזש — זענען ביז פאַרטאָג פאָרגעקומען בעראַטונגען פון שטרײַק קאָמיטעט צוזאַמען מיט די פאָרשטעהער פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראײַנען.

ווי.-פּרעמיער באַרטעל וועגן שטרײַק

און וועגן דער לאַגע פון דער אינדוסטריע.

פרײַטאָג אין אָוונט האָט דער ווײַצע-פּרעמיער באַרטעל אין אַן אינטערוויו מיט די זשורנאַליסטען וועגען שטרײַק ערקלערט צווישען אַנדערען:

— שוין צוויי מאָל ווי איך האָב פערמיטלט אין סכסוכים אין דער לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע און מיט ערפאָלג. איך האַלט, אַז אַ רעגירונגס אינטערווענץ פאַר'ן שטרײַק, וואָלט געהאַט אַ פּעולה. די אַרבײַטער-פיהרער, וועלכע האָבען גערופען און צוגעגרייט צום שטרײַק, האָבען אויף זיך גענומען אַ שווערע פעראַנטוואָרטליכקייט, בחמת דאָס רופען צו וואַרפען די אַרבײַט אַזאַ גרויסע אַרבײַטער-מאַסע, פאָדערט אומגעהויערע מאָראַלישע פעראַנטוואָרטליכקייט, פאָרזיכטיגקייט און אויסגערעכענטקייט. דאָס איז אַ פראַגע פון אייגענעם געוויסען.

ס'איז אָהן ספק—האָט ווײַצע-פּרעמיער באַרטעל געזאָגט — אַז אין פוילען פאַרדינט דער אַרבײַטער און אַנגעשטעלטער ווייניג. אמת, די לאַגע פאַרלאַנגט אַ ווײַטגעהענדע ענדערונג, אָבער גלייכצייטיג אַ לאַנגזאַמע. מיטאַמאָל לאָזט זיך עס נישט און ס'טאָר נישט געשעהן. מ'דאַרף זײַן אָדער אַ מענש, וואָס קען ניט די לאַגע און די ליניע פון דער מלוכה'ס אַנטוויקלונג, אָדער בעוואוסטזיניג אַ שלעכטער מענש, כדי צו פערדיגען, אַז דאָס הויבען די פאַרדינסטען איז אַ פונקציע פון'ם כח פון אַ געוויסער געזעלשאַפטליכער גרופּע.

אויב די קעמפענדע צדדים אין לאָדז וועלען אָננעהמען דעם אַרביטראַזש-פאָרשלאַג, וועט דער סכסוך דערנאָך זײַן אַ טעמע פאַר אַ גענויער אַנאַליז און דערנאָך וועט אַרויסגעטראָגען ווערען אַ פּסק-דין; אויב איינער צד וועט נישט אָננעהמען — וועט נאָך זײַן לייכט; אָבער אויב בײדע צדדים וועלען נישט אָננעהמען — דאַן וועט די לאַגע שוין זײַן אַ שווערע.

איך — האָט דער ווי.צע פּרעמיער געענדיגט — זעה אַן אויסוועג אויף אַזאַ אופן, אַז בײַם אויסגלייכען דעם סכסוך זאָלען ג שט בלײַבען נישט קיין זיגער און נישט קיין בעזיגטע.

שטאָטישע שטיצע פאַר די שטרײַקענדע.

(—) דאָס פּרעזידיום פון לאָדזער שטאָט ראַט האָט צוגעשיקט דעם מאַגיסטראַט אַ מעלדונג, אַז היות אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאָט-ראַט איז אָנגענומען געוואָרען די דרינגליכקייט פון פאָרשלאַג וועגען לעבענס-מיטעל-הילף פאַר די שטרײַקענדע, אָבער דעם עצם-פאָרשלאַג איז צוליב'ן פעהלען פון קוואָרום נישט אָנגענומען געוואָרען — זאָל דער מאַגיסטראַט דערווייל אָרגאַניזירען די לעבענסמיטעל-שפּייזע-אַקציע פאַר די שטרײַקענדע אין די ראַהמען פון די אייגענע קאָמפּעטענצען.

אַרום פּראָקלאַמירטען אַלגעמײנעם שטרײַק.

(ס) פרײַטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון די פערוואַלטונגען פון די מאַגיסטראַט-בעאַמטע, כדי אָנצונעמען אַ שטעלונג צו דעם פּראָקלאַמירטען אַלגעמײנעם שטרײַק. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען די פראַגע אָפּהענגיג צו מאַכען פון'ם בעשלוס פון די אָנגעשטעלטע-פעראײַנען פון עפענטליכען געברויך (טראַמוואַיען, עלעקטראָווניע, גאַזאָווניע, שחט הויז א. אנד.) נעכטען אין דערפריה האָבען די אָנגעשטעלטע אין דער שפּייזער-אָפּטײלונג בײַם מאַגיסטראַט פאַרשפּרייט אַלס סאָלידאַריטעט אויסדרוק צו די שטרײַקענדע טעקסטיל-אַרבײַטער.

(—) אויף דער נעכטיגער בעראַטונג פון די פעראײַנס-פערוואַלטונגען פון די אָנגעשטעלטע אין די אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך איז בעשלאָסען געוואָרען צוצושטעהן צום טעקסטיל-שטרײַק. אין דער פריה איז אין דער טראַמוואַי-רעמיזע פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די טראַמוואַי-אַרבײַטער, וועלכע האָבען בעשלאָסען אָפּהענגיג צו מאַכען זייער דעציזיע פון דער שטעלונג וואָס ס וועלען אָננעהמען די אַרבײַטער פון דער גאַזאָווניע און עלעקטראָווניע.

בעקער-אַרבײַטער שטרײַקען ווײַטער.

(—) אין משך פון פרײַטאָגדיגען טאָג זענען פאָרגעקומען עטליכע פערזאַמלונגען פון די שטרײַקענדע בעקער-אַרבײַטער. ס'זענען אָפּגעגעבען געוואָרען בעריכטען פון דער לאַגע און ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אַלע בעקערייען שטרײַקען, מיט'ן אויסנאַהם פון אייניגע.

פרײַטאָג פאַרנאַכט ווען שטרײַק-קאָמיסיע זענען אַרומגעגאַנגען איבער די בעקערייען קאָנטראָלירען צי מ'אַרבײַט, איז אויף איין אָרט געקומען צו אַ קאָנפליקט צווישען שטרײַק-ברעכער און דער שטרײַק קאָמיסיע.

ס'איז אָנגעקומען פּאָליצײַ און אַרעסטירט 3 מיטגלידער פון דער שטרײַק-קאָמיסיע.

די קרייז-קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראײַנען האָט אינטערווענירט בײַ דער ענטשפּרעכענדער מאַכט, אַז מ'זאָל די אַרעסטירטע בעפרייען.

אַרבײַטער-מיטינג פון פּועלי-ציון

מיט דער בעטייליגונג פון העברעאישען שריפטשטעלער ה' נתן ביסטריצקי פון ארץ ישראל.

דינסטאָג אָוונט איז אין לאָקאַל פון די רעכטע „פּועלי ציון" (פּעטריק. 83) פאָרגעקומען אַ ג וֹיסער אַרבײַטער-מיטינג מיט דער בעטייליגונג פון בעקאַנטען העברעאישען שריפטשטעלער, ה' נתן ביסטריצקי פון ארץ-ישראל. ה' שאַליט עפענט די פערזאַמלונג און בעגריסט דעם גאַסט. ה' קאַפּלאַן האַלט דאַן אַ קורצע רעדע, אין וועלכער ער שטעלט זיך אָפּ אויף די גרונד-פּרינציפּען פון קרן-קימת און ענטוויקעלט דעם געדאַנק, פאַרוואָס די יודישע אַרבײַטער דאַרפען זיך בעטייליגען אין דער אַרבײַט פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד, וועלכער איז אַ שטיק פונקט אין נאַציאָנאַלען און סאָציאַלען קאַמף פאַר דער בעפרייאונג פון די יודישע אַרבײַטערשאַפט.

דאַן בעקומט דאָס וואָרט דער גאַסט. וועלכער ענטוויקעלט אין אַ שעהן געבויטע רעדע אַ ריי פּראָבלעמען פון ארץ-ישראל'דיגען אַרבײַטער-לעבען, ווי בכלל פון אַלוועלט'ליכען סאָציאַליזם. דער רעדנער האַלט, אַז דער סאָציאַליזם לעבט איצטער אַדורך אַ קריזיס, ווייל ער האָט נישט בעוויזען צו שאַפען קיין נייע קולטור-וועלע ווערטען, וואָס זאָלען זײַן בכח זיך ענטגעגענצושטעלען דער אַלטער קולטור. דער דאָגמאַטישער סאָציאַליזם האָט נישט געניג אָפּגעשאַצט די גרויסע בעדייטונג פון דער דערציהונג פון נײַעם דור. נאָר דער יודישער אַרבײַטער אין א"י האָט פאַרשטאַנען די גרויסע ווכטיגקייט און ראָל, וועלכער שפּילט די קולטור און איבערגאַנגס-פּעריאָד פון איין תקופה אין דער צווייטער. דאָס האָט בעוויזען צו טאָן אין ארץ-ישראל. דערביי שילדערט דער רעפערענט אין אַ קינסטלערישער שפּראַך און אין אַ מאַלערישער פאָרם דאָס לעבען פון יודישען אַרבײַטער אין שאַפענדען ארץ-ישראל.

מרדכי חיים רומקאָווסקי
צו זיין 50-יעהריגען געבורטס-טאָג.

דאָס וואָרט כלל-טוער איז געוואָרען זעהר באַנאַל. דער מיטול איז צוגע-קלעבט געוואָרען צו מענשען, וועלכע האָבען לגמרי נישט קיין קוואַליפיקאַציעס דערפאַר און זענען נישט פער-אַנטוואָרטליך, אַז זייערע מעשים וועלען זיך דעקען מיט דעם אינהאַלט און וואָרט. און זעלטען-גוט, קען מען דער איצטיגער צייט, ביי די איצטיגע געזעלשאַפטליכע באַציהונגען און באַדינ-גונגען, געפינען אַ כלל-טוער, וואָס זאָל עהרליך און געוויסענהאַפט פער-דינען זיין נאָמען.

פאַר אַ כלל טוער האַלטען מיר דעם, וועלכער וואַרפט אונטער זיינע פערזענ-ליכע אינטערעסען אונטער די אינטע-רעסען פון כלל און נישט פון גאַנצען כלל, נאָר פון כלל אונטערדריקטע און ליידענדע, הונגעריגע און שמאַכטענדע אונטער די אינטערעסען פון די, וועלכע זענען אונבעהאָלפען, קענען זיך זעלבסט שטענדיג קיין עצה נישט געבען און זוכען הילף ביי דער געזעלשאַפט. דער פערמיטלער צווישען אָט די אונגליק-ליכע מיט דער געזעלשאַפט, דער קאָנ-סעקווענטער און אונערמידעטער אַר-ביימער אויף דעם געביט — שאַפט דעם טיפ פון אויפריכטיגען כלל-טוער.

ביי אינז יודען איז דער בעגריף אויסגעקרומט און פערקריפּעלט געוואָ-רען. דער מאָדערנער טיפ פון אַזוי-גערופענע „כלל-טוער" האָבען נישט דעם כוח דאָס פערזענליכע לעבען אונ-טערצוואַרפען דעם כלל.

די דאָזיגע רעפלעקסיעס שווימען אַרויס ווען מיר פייערן ביים היינטיגען טאָג דעם 50 יעהריגען געבורטס-טאָג פון איינעם פון די אויפריכטיגסטע און עהרליכסטע לאָדזער יודישע כלל-טוער מרדכי חיים רומקאָווסקי.

רומקאָווסקי'ס גרויסער קאַמף שטאַמט נישט פון זיינע אייגענע זאָרגען, אָדער גאָר פון צופיל פערגניגען. רומקאָוו-סקי'ס גרויסער קאַמף שטאַמט פון דער זאָרג פאַר „זיינע" הונדערטער קינדער, פאַר די אונגליקליכסטע פון די אונגליקליכע, פאַר די עלענדע יודישע יתומים-קינדער:

מיר וואָלטען געקענט אויסרעכענען אַ לאַנגען צעטעל פון די אונצעהליגע יודישע פילאַנטראָפּישע און געזעל-שאַפטליכע אינסטיטוציעס, וואו רומ-קאָווסקי איז געווען אָדער איז טעטיג. אָבער דאָס איז נאָר ביי רומקאָווסקי'ן, אגב אורחא, זיין הויפּט-ציל. די אידעע פיקס, אויב מ'קאָן דאָס אַזוי אָנרופען, איז די אַרבייט פאַר יודישע יתומים. און דאָס אויף דעם געביט וועט זיך קיינער נישט שטעלען, כדי זיך צו פער-מעסטען מיט איהם. מיר בעריהרען נישט די טעאָרעטישע, אָדער פעדאַגאָ-גישע לייסטונגען אויף דעם געביט. מיר בעטאָנען קודם-כל דאָס סאַמע וויכ-טיגסטע, דאָס ראַטעווען פון הונגער-טויט, דאָס אַראָפּנעהמען פון גאַס, דאָס געפינען אַ תכלית פאַר דעם עלענדען יודישען פער'יתומ'טען קינד. רומקאָווסקי'ס לייסטונגען אויף דעם גע-ביט דאָס איז איינע פון די שעהנסטע קאַפּיטלען אין דער געשיכטע פון דעם יודישען געזעלשאַפטליכען לעבען אין לאָדז. ס'זענען געווען יתומים-הייזער נאָך איידער רומקאָווסקי איז געווען אין לאָדז, אָדער אָנגעהויבען מיט זיי אָנצו-פיהרען, אָבער קיין טאַטע פאַר די יתומים-קינדער, אין הערליכסטען זין פון וואָרט, האָבען די יתומים ביז דע-מאָלט נישט געהאַט. ערשט רומקאָווסקי איז געווען דער, וועלכער איז געוואָרען דער טאַטע פון די הונדערטער קינדער; פריהער פערזעהען ווי די קליינינקע זיינע און נאָכדעם ערשט זיין „נעבען-געשעפט" אויף פּיאָטריקאָווער גאַס. רומקאָווסקי איז פון דעם טיפ כלל-טוער, וועלכער רופט אַרויס די גרעסטע אַכ-טונג מיט זיין ענערגיע, אויפריכטיג-קייט און עהרליכקייט. מיט זיין מוט צו זאָגען יעדען דעם אמת אין די אויגען און נעהען קאָנסעקווענט אויף דעם וועג, וועלכען ער האָט זיך אָנגעצייכענט.

ווער קען נישט היינט דעם גרויסען אויפטו פון רומקאָווסקי דורך גרינדען, פיהרען און אַנטוויקלען דעם אינטער-נאַט און לאַנדווירטשאַפטליכע שולע אין „העלענובעק", דאָס וואַרפען אַ בריק פון דעם פערעלטערטען פילאַנטראָפּישען ביז דעם מאָדערן-געזעלשאַפטליכען, דאָס איז דער הויפּט פערדינסט פון רומקאָוו-סקי אויפ'ן געביט פון זיין טעטיגקייט פאַר די יתומים. דאָס איז דער פועל-יוצא פון דער גרויסער ליבשאַפט פון הונדערטער יתומים קינדער צו זייער טאַטע, פון דער דאַנקבאַרקייט פון דער יודישער געזעלשאַפט פאַר זיין אַרבייט, פון דעם נאָכפאָלגען פון די יונגע כלל טוער און זיינע דרכים.

היינט ווערט מרדכי חיים רומקאָווסקי אַלט 50 יאָהר. אמת זיינע האָר זענען שוין אינגאַנצען ווייס. אָבער זיינע גע-דאַנקען, זיין מוט, אָפּפערווילינקייט און ווילען צו אַרבייט איז נאָך זעהר פריש. מיר ווינשען איהם נאָך לאַנגע יאָהרען לעבען און פיהרען די דאַנקבאַרע אַר-בייט, מיט וועלכער ער האָט זיך אָפּגע-געבען, מיר ווינשען איהם פיל נחת פון זיינע הונדערטער קינדערלעך.

א. ז.

* * *

מרדכי חיים רומקאָווסקי איז געבוי-רען אין א ליזנאַ, פורים 1877. קיין לאָדז געקומען 1892, אין 1898 איז ער שוין זעלבסטשטענדיגער פלוש - פאַבריקאַנט

מיט שותף ניימאַן.

פון דער פריהסטער יוגענד אָן אַ התלהבות'דיגער ציוניסט.

7 1902 סעפּטעמבער, מיטבויער פון ציוני-סטישע ת"ת זווידעווסקאַ 27 צוזאַמען מיט ד"ר גאָלדבלאַט און ד"ר יעלסקי, האָט רומקאָווסקי איינגעפיה'ט בעשפּיי-זונג און בעקליידונג פון די קינדער לרוב יתומים.

1904 ביים אויסברוך פון באַיקאָט געפיהרט אונטערשטיצונג-אַקציע פאַר יוד. וועבער. אַליין בעשעפטיגט נאָר יוד. וועבער און געגרינדעט אַ קאָנסע-ראַטיוו פון יוד. וועבער.

ביים מלחמה אויסברוך איינער פון די ערשטע אָרגאַניזאַטאָרען פון רעט-טונגס אַקציע, דאַן גיוועק אין מאָסקווע, איניציאַטאָר פון דער קאָנפערענץ ווע-גען הילף פאַר פוילישע יודען (שפּעטער ב. וואַקס פאָרזיצער).

זייט זיין צוריקגעקומען 1919, מיטגליד פון ציוניסטישען ועד העירוני ביי אַלע אָר-גאַניזאַציע-אַרביים. איז ער אין דער שפּיץ לייטער פון אַמעריקאַנער קאָמיטעט פאַר יתומים שטיצע, מיט ליד פונ'ם אַלגע-מיינעם אַמעריקאַנער קאָמיטעט, גרינ-דער פון וויצע-פאָרזיצער פונ'ם צענט-ראַל קאָמיטעט פאַר יתומים-הילף פאַר גאַנץ פוילען אין וואַרשאַ. פיהרער פון דער ציענכאָצינעק-קור-אַקציע פאַר יתומים. פסח פערזאָרגונג פאַר פערלאָ-זענע קינדער. געוו. פאָרזיצענדער אין „הרצליה". וויצע-פאָרזיצער פון שלום עליכם-שול. געוו. וויצע-פאָרזיצער פון „פּושימוליסקאַ". קאָמיטעט-מיטגליד פון פרויען שוץ-פעראיין. געוו. יתומים-הויז זאַכאָדניאַ 30 און רעוויר.-קאָמ. פון „טאָז" און „אוזדראָווּיסקאַ".

וו. פאָרזיצער פון יתומים-הויז אויף (פּאָסאַזש-שולץ 20, שפּעטער איז די אינ-סטיטוציע אַריבער אויף פּאָמאָרסקאַ 91 און שפּעטער קיין העלענובעק אונטער זיין פיהרונג זיך אַנטוויקעלט צו דעם, וואָס עס איז היינט. סוף 1927 נאָכ'ן טויט פון זיין בעסטען פריינד יוסף אוריסאָן געוואָרען די אידעע צו פעראיי-ביגען אוריסאָן'ס אָנדענקען מיט אַ פירמע אין העלענובעק כדי שאַפען יתומים-חלוצים פאַר א"י. ענדליך 120 קינדער לערנען זיך מלאכות, און לאַנדווירט-שאַפט. העברעאישע און אַלגעמיינע למודים.

פאָרזיצער פון „פאָמאָק" קהלה-פרנס. שוץ פון יתומים הייזער און סאָציאַלע-הילפס אינסטיטוציעס.

דאָזאָר דעפּ. מינצבערג וועגען דער נייער קהלה-מעהרהייט.

(*) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז צו דער לעצטער זיצונג פון די קהלה-פערוואַלטונג די אגודה-פראַקציע נישט געקומען. מיר האָבען זיך דעריבער גע-ווענדעט צום פאָרזיצער פון דער אגודה-פראַקציע דעפּ. מינצבערג, וועלכער האָט אונז געגעבען פאָלגענדע ערקלע-רונגען וועגען די סבות פון דער אָפּאָ-זיציע און וועגען דער ווייטערדיגער טאַקטיק פון דער אגודה-פראַקציע אין דער קהלה.

— דאָזאָר האָפמאַן — דערצעהלט ה' מינצבערג — האָט זיך צו אונז געווענ-דעט מיט'ן פאָרשלאָג, אַז מיר זאָלען אויפסניי שטימען פאַר דער קאַנדידאַ-טור פון ד"ר ראָזענבלאַט, הגם ער האָט רעזיגנירט. דאָזאָר האָפמאַן האָט גע-זאָגט, אַז ער וועט שטימען פאַר'ן ד"ר ראָזענבלאַט אָהן אַ בעשלוס פון די ציוניסטען ווען מיר זענען אויף דעם נישט איינגעגאַנגען, איז אין אָוועגד געקומען צו מיר דאָזאָר מייטעלבוים און אין נאָמען פון דאָזאָר האָפמאַן ער-קלערט, אַז די ציוניסטען זענען מסכים אַרויסצושטעלען די קאַנדידאַטור פון ד"ר ראָזענבלאַט, אויב מיר וועלען פאַר איהם שטימען. מיר האָבען אָבער דעם פאָרשלאַג אָפּגעוואָרפען, אַפילו נישט בעטראַכטענדיג איהם.

נאָכ'ן פּערראָט פון די „אונפּאַרטיי-אישע", וועלכע האָבען זיך מיט די אונ-טערשריפטען פון זייערע אַלע דאָזאָרס פערפליכטעט, צו שטימען פאַר אַנ'-אגודה'שע קאַנדידאַטור, אויב ד"ר ראָ-זענבלאַט וועט רעזיגנירען, האָבען מיר אָנגעהויבען צו זוכען אַ נייטראַלע קאַנ-דידאַטור, וואָס זאָל אויך פּאַסען פאַר דער שטאָט און זיך אָבגעשטעלט אויף דער קאַנדידאַטור פון ה' ניימאַן, אָהן פערפליכטונגען מצד וועלכער ס'איז פּאַרטיי.

ה' ניימאַן האָט אָבער די קאַנדידאַ-טור נישט אָנגענומען. דאָזאָר אַדוו. ווייצמאַן האָט אונז איבערגעגעבען, אַז דער איצטיגער בלאָק נעהמט אַרום אַלע גרופּען אין דער קהלה ביז צום „בונד" וועלכער האָט זיך פערפליכטעט, אויב נישט שטיצען, איז יעדענפאַלס נישט צו שטערען, און ווירקליך, ווען ס'האָט געכטען געפעהלט צום קוואָרום, איז דער בונדישער דאָזאָר געקומען און הגם זיך נישט בעטייליגט אין די וואַה-לען, דאָך געשאַפען דעם קוואָרום. מען קען זיך פאָרשטעלען, ווי אַזוי מ'וועט אויסזעהען די אַרבייט פון דער נייער מעהרהייט מיט אַזוי פיל קאָנטראַסטען.

ווי דאָזאָר אַדוו. ווייצמאַן האָט אונז אינפאָרמירט, — דערצעהלט ווייטער דעפּ. מינצבערג. — איז דער דאָזיגער אָפּמאַך שוין געשעהען מיט אַ ריהע וואָכען צו-ריק. ווען דער ניישטאָטער רב, אַלס שליח פונ'ם גערער און אַלעקסאַנדרער רביים, איז געווען אין לאָדז און זיך בעמיהט צו ברענגען צו אַנ'אויסגלייך — איז דער היינטיגער אָפּמאַך שוין געווען אַ געשעהנער פאַקט.

נאָכדעם האָבען מיר שוין נישט גע-האַלטען פאַר מעגליך צו רעדען, זעהע-דיג די ספּעציעלע כוונות פון יחידים, איצט האָבען מיר פערנומען אַנ'אָפּוואַר-טענדע שטעלונג און בעציהונג זיך אי-בערהויפּט אָהן פערטרויען צו דעם, ווי ס'וועט זיך אויסוויקלען די איצטיגע מעהרהייט פון איהרע פערפליכטונגען. איינס אָבער איז זיכער, אַז אונזער פראַקציע, וועלכע בילדעט כמעט אַ העלפט פון דער קהלה-פערוואַלטונג (8 פון 16) וועט נישט דערלאָזען, אַז זי זאָל איגנאָרירט ווערען און וועט אָננעה-מען דערצו אַלע מיטלען.

איבריגענס האָבען די וואַהלען אין די לעצטע זיצונג פון קהלה האָט בעוויזען, אַז די נייע מעהרהייט קען נישט פיהרען איהר אַרבייט, אָהן דער מיט-ווירקונג פון דער אַגודה פראַקציע.

געפליגעל-סעקציע ביים צענטראַל-קליינהענדלער-פעראיין.

אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' מינץ איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער געפליגעל-סעקציע.

דער פאָרזיצער פון דער סעקציע ה' בערלינסקי גיט-איבער אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט און ווייזט אָן, אַז די פערוואַלטונג האָט ווי געהעריג געאַר-בייט און האָט זעהר פיל געטון פאַר דער סעקציע. עס עפענט זיך אַ דיס-קוסיע איבער'ן בעריכט אין וועלכען עס בעטייליגען זיך פערשידענע רעד-נערס. צום סוף ווערט אויסגעדריקט אַ דאַנק דער אַלטער פערוואַלטונג. דער וויצע - פאָרזיצער פון צענטראַל-קליינ-הענדלער-פעראיין, ה' קירשבוים רעדט וועגען גאַנצען קליינהענדלערטום און קומט צום אויספיהר, אַז די פראַגען פון קליינ-הענדלערטום קען נאָר דאַן געלעזט-ווע-רען, ווען עס וועט קומען צו אַנ'אַלגע-מיינע צענטראַליזאַציע פון גאַנצען קליינהענדלערטום אין לאָדז.

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרען די ה"ה: שלמה בערלינסקי — פרעזעס, ישראל גאָלד-שטיין — וויצע-פרעזעס ישראל בירנ-מאַן — סעקרעטאַר, ישראל סאָלצמאַן וויטש — קאַסירער. אין דער פערוואַל-טונג ל. קוזמאַן, ש. בלאַט, ש. וואָלקאָ-וויטש, י. אַבצוויג, י. ל. גאַברילאָוויטש, י. שמולעוויטש. רעוויזיאָנס - קאָמיסיע: א. פרידמאַן און מ. האַנדקאָפּף.

די „וואָך פאַר'ן יודישען יתום".

די זאַמלונגען פאַר דעם יודישען יתום קומען ביי אונז אין שטאָדט ווייטער פאָר. ס'האָבען זיך אָרגאַניזירט אַ גאַנ-צע ריהע קינדער-גרופּען, וואָס פיהרען אַדורך קינדער-זאַמלונגען „קינדער פאַר קינדער". ס'האָבען זיך אויך אָנגעהויבען די זאַמלונגען פון גרעסערע סכומים. צו דער קאָמיסיע וואָס פיהרט אָן מיט די דאָזיגע זאַמלונגען געהערען ג. עטינ-גאָן, ב. וואַקס, מאַקס קאָהן א. אַנד.

מאָרגען וועלען זיך אָנהויבען די זאַמ-לונגען אין סחורות און פּראָדוקטען.

דין-תורה צווישען דער קהלה און דעם ראַדאָשיצער רבי

פרייטאָג איז פאָרגעקומען דער דין-תורה מיט'ן ראַדאָשיצער רבי וועגען דער קרקע, וואָס איז בעשטימט געוואָ-רען מצד דער קהלה.

אין דעם דין-תורה האָבען זיך בעטייליגט: דער לאָסקער רב, דער באַלוטער רב און דער מורה הוראה ר' פנחס'ל ווינזאָפּס. נאָכ'ן אויסהערען א ריהע עדות האָט דאָס בי"ד גע'פסק'נט, אַז די קהלה דאַרף אָבגעבען די קרקע 32 אויף 32 איילען אָנשטאָט די געפאָ-דערטע 50 אויף 50.

קאַסע-איינברוך ביי הירשבערג און ווילטשינסקי.
די גנבים האָבען צוגערויבט 3,000 זלאָטים.

(8) נעכטען 7 אינדערפריה האָט אַ מייסטער פון דער פירמע הירשבערג און ווילטשינסקי (אל. קאָשטשושקי 23) בעמערקט אין קאָנטאָר אַנ'אונאָרדנונג און אַנ'אויפגעריסענע קאַסע. ער האָט באַלד טעלעפאָניש אַרויסגערופען דעם ה' הירשבערג, וועלכער האָט פון זיין זייט אַרויסגעפאָדערט די קרימינאַל-פּאָליציי. אויפ'ן אָרט זענען באַלד אָנ-געקומען קאָמיסאַר ווייער מיט עטליכע אַגענטען, ווי די ערשטע אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, האָבען די גובים זיך בעהאַלטען פאַר 11 אַ זייגער ביי נאַכט אין הויף אויף קאָשטשושקי 21, נאָכ'ן צומאַכען דאָס טויער זענען די גובים דורכ'ן דאַך אַרויף אויפ'ן דאַך פון דער פאַבריק פון הירשבערג און ווילטשינסקי, מיט אַ שטריק-לייטער האָ-בען זיי זיך דאַן דורכ'ן קוימען אַרונטער-געלאָזט אין דער פאַבריק, דורך א לאָך אין סופיט האָבען זיך די גובים דאַן אַרויפבעקומען אין פאַבריקס - קאָנטאָר, וואו ס'געפינט זיך די אייזערנע קאַסע. די גנבים האָבען דאַן גאַנץ רוהיג אויפ. עריסען מיט אַ „ראַק" די קאַסע און פון דאָרט צוגערויבט 3000 זלאָטים און אַ גאַנצע ריהע ווערט-פּאַפּירען, די גובים זענען דאַן אַוועק דורך דעם זעל-בען וועג, דורך וועלכען זיי זענען גע-קומען.

\-\-\-\-\-

מעלדונג.

היינט 2 אַ זייגער קומט פאָר די פייערונג פון 50-יאָהריגען יובילעאום פון פאָרזיצענדען מרדכי חיים רומקאָווסקי אין העלענובעק.

צופאָהר מיט'ן זגיערזשער טראַמוואַי ביז דער רעמיזע, דאָרט וועט זיין וועגען. אַלע סימ-פּאַטיקער בעטען מיר אַנטיילצונעהמען אין די פייערונג

1534 פערוואַלטונג העלענובעק „פאָמאָק".

אַ מאַנגעל
צו פּערקויפען
אין בעסטען צושטאַנד פּעפער גאַס 14.

1437

דאַנטיסט און צאַהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 האַנסטאַנגער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.
פּריזען ביליגע! בעהאַנדלונג אָהן געצאָהלט

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

— ד"ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87
— — ספּעציאַליסט פאַר — —
קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן אינדערפריה פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פאָמאָק".

שרכו (מע)
וואָס פערקעהרט אין בעסערע הייזער, ווערט גע-בעטען אויפצוגעבען זיין אַדרעס.
אָפּגעבען אונטער „S. S." אין דער אַדמיניס-טראַציע פון דער צייטונג.
1246

טליתים-פאַבריק
אויסטערפערמונג פון האַלבע, האַלב-האַלבע ווייסע טליתים נמו צערקושע, ווי אויך טליתים-קטנים הגרט און דעמיילן מיט אויספער-פינגנג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל
ביי א. ה. ציכרינאָווסקי, קאַמיענאַ 1,
אין צווייטען הויף פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 898 בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

אַ מייסטער (יוד)
פאַר אַ שטרימפּ-פאַבריק נאָך פאַלעסטינאַ
גוטער פאַכמאַן אין הערן-זאָקען און דאַמען-שטרימפּ
Corona Maszyny SZubert i Salzer
אָפּערטען מיט אָנגאַבע דער ביזהעריגער טעטיגקייט אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג סוב. „B. S."

צוליב גרויסער נויט אריינגעפאלען אין תפיסה און דארט משוגע געווארען.

טראַגישע געשיכטע פון אַ יודישען יונגערמאַן פון פוילען, וועלכער שמאַכט אין דייטשען קרימינאַל.

חיים דאָמבעק איז אַ זוהן פון אַ מאַלער אויס דעם קליינעם קאָנגרעס-פוילישן שטעטעל פולטוסק. אַלס קינד פון אָרימע עלטערן האָט „דאָמבעק" נישט בעקומען קיין געהעריגע ערציהונג. דערצו נאָך האָט איהם דאָס אומגליק בעגלייט אויף שריט און טריט.

אין זומער 1915, ווען די דייטשע חילות האָבען פערלאָזט פולטוסק, איז ער צוליב אַ צופאַל מיטגעצויגען געוואָרען מיט'ן מיליטער קיין דייטשלאַנד. נאָך דער מלחמה איז דאָמבעק געבליבען אָהן פרנסה. כדי צו זוכען בעשעפטיגונג אויף צו קענען פערדינען אויף ברויט, איז ער אַוועק קיין גערליק. אָבער אויך דאָרט האָט ער קיין אַרבייט נישט געפונען און זיך דערום געפונען אין זעהר אַ שווערער לאַגע. אין אַ געוויסען טאָג איז „דאָמבעק" געוואָרען אַרעסטירט אונטער דער בעשולדיגונג, אַז ער האָט אויסגעפירט צוויי רויב-אָנפאַלען אויף דורכגעהער פון די גערליצער גאַסען.

צום ערשטען מאָל איז ער בעפאַלען אויף אַ יודיש מיידעל, וואָס שטאַמט אויס לעמבערג, און ביי איהר אַוועקגערויבט אַ גרעסערע סומע געלד און איז אַנטלאָפען. דעם צווייטען רויב-אָנפאַל האָט ער אויסגעפיהרט אויף אַ גערליצער איינוואוינער און ביי איהם אַוועקגערויבט אַ קלענערען סכום געלד און אַ טאַש מיט פערשידענע אַקטען און פערזענליכע דאָקומענטען.

געגען דעם יודישען יונגערמאַן אויס פולטוסק זענען פערפיהרט געוואָרען צוויי פראָצעסען פאַר'ן דייטשען געריכט פאַר די צוויי דערמאָהנטע רויב-אָנפאַלען. איינמאָל איז ער פערמשפט געוואָרען צו 15 יאָהר שווערער תפיסה. דאָס צווייטע מאָל האָט מען דאָמבעק'ן פעראורטיילט צו לעבענסלענגליכער תפיסה. בשעת דאָמבעק איז פער'משפט געוואָרען, איז ער נישט מעהר אַלט געוועזען ווי 19 יאָהר.

מיט דעם דאָזיגען אַרעסטאַנט האָט זיך פעראינטערעסירט די דייטשע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע. דער גערליצער אַדוואָקאַט און נאָטאַר דר. מייער האָט בעזוכט דאָס גערליצער קרימינאַל, כדי זיך צו בעקענען מיט דאָמבעק, וועלכער האָט אויף דר. מייער געמאַכט אַ זעהר גוטען איינדרוק.

צוליב דעם האָט זיך דר. מייער, אַלס פערטרעטער פון דער גערליצער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע געווענדעט צו דעם לעמבערגער פערפיידיגער סעג. דר. רינגעל מיט דער בקשה, אַז ער זאָל אינטערווענירען אין דער פראַגע ביים פוילישען יוסטיץ מיניסטעריום, אפשר וועט געלונגען דעם אומגליקליכען יונגערמאַן אויסצובייטען מיט אַ דייטשען אַרעסטאַנט, וואָס זיצט אין דער פוילישער תפיסה. דאָ אין פוילען וואָלט צוועקטועל געלונגען צו פערקלענערן דאָמבעק'ס שטראָף, אָדער איהם איינגאַנצען צו בעפרייען.

צום ערשטען מאָל האָט זיך סעג. רינגעל געווענדעט צום פוילישען יוסטיץ מיניסטעריום, וועלכעס האָט איהם צוגעזאָגט די זאַך צו בעטראַכטען און אויב מעגליך, צו דערפילען די בקשה פון דר. רינגעל.

מיט עטליכע טאָג צוריק האָט סעג. דר. רינגעל בעקומען אַ בריף פון יוסטיץ-מיניסטעריום, אין וועלכען מען איז מודיע, אַז אויף דער איניציאַטיוו פון דעם פוילישען יוסטיץ מיניסטעריום האָט זיך די דייטשע מאַכט פעראינטערעסירט מיט דעם גורל פון אומגליקליכען „דאָמבעק". עס איז געוואָרען פעסטגעשטעלט, אַז אין תפיסה איז דער יודישער יונגערמאַן משוגע געוואָרען. צוליב דעם, וואָס דאָס פוילישע יוסטיץ מיניסטעריום קאָן איצט אין דאָזיגען ענין גאָר נישט מעהר אויפטון, זענען די בעטרעפענדע אַקטען פון דאָמבעק איבערגעגאַנגען אין רשות פון דייטשען יוסטיץ-מיניסטעריום, וועלכע וועט איצט בעטראַכטען די דאָזיגע פראַגע און וועט זיך בעשטרעבען צו בעפרייען פון תפיסה „דאָמבעק'ן".

אין יאָהר 1921 האָט מען פער'משפט צום טויט אַ פויער און איצט האָט מען געפונען דעם שולדיגען.

6 יאָהר האָט מ'נישט געוואוסט צי דער אמת'ער מערדער לעבט

אין לעמבערג האָט פאַסירט אַ פאַל, וועלכער האָט געמאַכט אַ שווערען איינדרוק אין אין דער לעמבערגער פאָליציי- און געריכט-קרייזען.

עס איז נעמליך, אין דעם לעמבערגער אויספאָרשונגס-אַמט אַנגעקומען פון אַ פאָליציי-פאָסטערונעק פון דעם לעמבערגער פאָוויאַט אַ ידיעה, אַז מען האָט אַרעסטירט אַ פויער מיט'ן נאָמען אַלעקסי האַלאַמיי, וואָס האָט נאָך אין יאָהר 1921 ערמאָרדעט זיינעם אַ שכן. דאַמאָל איז אונטער'ן חשד פון דאָזיגען מאָרד געוואָרען אַרעסטירט, צום טויט פערמשפט און דערשאָסען אַ אַנדערער מיט'ן נאָמען אַגנאַצי אַמאַלאָוויטש.

די מעשה איז געוועזען אַזאַ:

די פויערים אַלעקסי האַלאַמיי און יוזעף רייטער אויס קאַלינאָווצע ביי לוביען וויעלקי, וועלכע האָבען אין דער נאַכט פון 30-טען אויפ'ן 31-טען אויגוסט 1921 אַרויסגענאַרט פון זיין שטוב אויפ'ן פעלד דעם פויער הרינקאַ סטעטש און איהם מיט 8 רעוואָלווער קוילען דערשאָסען.

דאַמאָלס האָט מען אַרעסטירט סטעטש פרוי'ס אַ געליבטען מיט'ן נאָמען איגנאַצי אַמאַלאָוויטש. מען האָט איהם געשטעלט פאַר'ן לעמבערגער געריכט אונטער דער בעשולדיגונג, אַז ער האָט דערשאָסען זיין געליבטערס מאַן, כדי מיט איהר חתונה צו האָבען. דעם אַנגעקלאָגטען האָט מען פער משפ'ט צום טויט און מען האָט איהם דערשאָסען.

זייט יענער צייט זענען פערפלאָסען קנאַפע 6 יאָהר.

מיט עטליכע טעג צוריק האָט מען אַרעסטירט דעם פויער פיאָטר יאַרעמטשיק, ווייל ער האָט זיינעם אַ שכן גע־גנבעט „טויטע ברעך". יאַרעמטשיק האָט בשעת'ן פאָליציי-פערהער: ערצעהלט, אַז נאָך מיט אַ לאַנגער צייט צוריק האָט האַלאַמיי פאַר איהם און נאָך פאַר אַ גאַנצער רייהע אַנדערע פויערים זיך מודה געווען, דאָס ער און נישט קיין אַנדערער האָט דערמאָרדעט סטעטש'ן.

אָנגערעדט, אַז ער זאָל אויספיהרען דעם דאָזיגען מאָרד האָט איהם אַמאַלאָוויטש, וועלכער איז על פי טעות געוואָרען פער משפט צום טויט און דערשאָסען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט די פאָליציי תיכף דורכגעפיהרט אַ אויספאָרשונג, פערהערט אַ גאַנצע רייהע עדות, וועלכע האָבען ערקלעהרט, אַז האַלאַמיי האָט זיך פאַר זיי אויך מודה געווען, ער האָט דערשאָסען סטעטש'ן און, אַז דאָס לעמבערגער געריכט האָט פערמשפט צום טויט דעם אומשולדיגען אַמאַלאָוויטש.

LEKARZ-DENTYSTA
Gajst-Strauchowa
ul. Narutowicza 11, tel. 19-67

א בריף פון אגודת הרבנים.

די אגודת הרבנים בפולין בעשטעטיגט מיט דעם גרעסטען שטאַרקייט דעם איסור פון לאָדזער ראַבינאַט אויף לאָדזער מאַשין מצות, דער ראַבינאַט אין זיין שטאָדט האָט דעם כח צו מאַכען תקנות און צו אסר'ן ווי זיי זעהען די נויטיגקייט, בפרט ווען זיי זעהען דעם גרויסען חשש פון איסור חמץ בפסח. עס האָט קיין שום דיין און קיין שום רב נישט קיין כח זיך ענטקעגענצושטעלען קעגען זייער פסק, און ווער עס וועט זיך ענטקעגענשטעלען איז מהרס הדת און גורם אַ חילול השם, וועלכער דער איז אסור צו פסק'ענען שאלות און האָט קיין תקוה נישט. בפרט וועגען מאַשין-מצות וואָס די פריגע גאונים וקדושים האָבען גע'אסר'ט אין פוילען. און אויך דער וואַרשאַווער ראַבינאַט האָט מפרסם געמאַכט, אַז די מאַשין מצות אין פוילען זענען בחשש חמץ, זאָל קיינער נישט עובר זיין אויף דעם לאו ולא יהי' כקרח ועדתו, און נישט פורץ גדר זיין, וועלען מיר זוכה זיין צו אַ כשר'ן פסח.

ועד הפועל לאגודת הרבנים בפולין.

א בריף פון דובנער רב.

איך האָב געהערט, אַז לאָדזער סוחרים האָבען זיך בעשטעלט צו באַקען אין דובנאָ מאַשין מצות, און זיי צו פיהרען קיין לאָדז, בין איך מודיע, אַז איך טראָג נישט קיין שום פעראַנטוואָרטליכקייט. דעם פאָריגען יאָהר זענען די היגע מאַשין-מצות געווען רעכטע חמץ נישט מצה. איך האָב וועגען דעם מודיע געווען, ואת נפשי הצלתי. השי"ת זאָל זיך מרחם זיין און אָבהיטען יודען פון מכשולים. מענדל אָוורביך-ראָזענפעלד

רב דפה דובנאָ.

1526

ער האָט זיך געפיהרט ווי דער... „ראַדימנער".

ביגאַמיע-פּראָצעס אין קרייז געריכט.

(ז) דאָנערשטאָג האָט דאָס קרייז-געריכט בעהאַנדעלט דעם פּראָצעס געגען דעם 26-יעהריגען יוגענוש בירנבוים, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין פעלשען זיינע פערזענליכע דאָקומענטען און אין ביגאַמיע.

בירנבוים, אַ מעכאַניק לויט דער פראָפעסיע, האָט אין יאָהר 1923 חתונה געהאַט מיט אַ געוויסער אַמאַנדאַ ריינהערט. די ערשטע פאָר חדשים האָט דאָס פאָרפאָלק צווישען זיך געלעבט גאַנץ גוט. ווען עס איז אָבער געבוירען געוואָרען אַ יונגעלע, איז עפעס קאַליע געוואָרען אין די בעציהונגען פון דעם פאָרפאָלק, און בירנבוים האָט זיך גענומען אַזוי צו מאַטערן זיין פרוי, אַז זי האָט געמוזט מיט'ן קינד און זיך אומקעהרען צו איהרע עלטערן.

בירנבוים האָט זיך דאַן בעקענט מיט אַ געוויסער העלענאַ קאַשינסקאַ, אָנגעהויבען צו קומען צו איהר אין שטוב אַריין, פאָרגעלעגט איהר חתונה צו האָבען מיט איהר און אויפ'ן פערלאַנג פון איהרע עלטערן געמאַכט אָפיציעלע מעלדונגען אין קאָשטשאָל וועגען זייער חתונה. בירנבוים איז דעי ווייל אַוועק צום פּראַוואָסלאַוונעם ציוויל-אַמט און זיך אָנגעגעבען אַלס פּראַוואָסלאַווני, אַרויסבעקומען אויפ'ן סמך פון אַ פאָר עדות אַ נייע מעטריקע און אַזוי אַ נאָך בעקומען נייע לעגאַלע פאַפירען צו דער צווייטער חתונה.

ערשט אין 8 חדשים נאָך דער חתונה האָט זיך וועגען דער גאַנצער מעשה דערוויסט די ערשטע פרוי און איינגעגעבען דעם מאַן אין געריכט.

דער בעשולדיגטער איז זיך מודה אין די ביידע חטאים. ער זאָגט אָבער, אַז מיט דער ערשטער חתונה איז ער אַריינגעפאַלען, אַז די פרוי איז געוועזען נישט קיין לייטישע און אַ שלעכטע און דאָס האָט איהם געשטופּט צו די פערברעכענס.

דאָס געריכט האָט פער'משפט בירנבוים'ען צו 6 חדשים טורמע פאַר אָפּנאַרען דעם אַמט פון פּראַוואָסלאַוונעם ציוויל-אַמט און צו 1 יאָהר מיט 3 חדשים טורמע פאַר ביגאַמיע. צוליב דעם, וואָס ביידע פערברעכען פאַלען אויס צו איין צייט, בלייבט נאָר די לעצטע שטראָף פון 1 יאָהר מיט 3 חדשים.

לאמפּען
עלעקטרישע
עפעקטפולע, מאָדערנע פון
איינפאַכסטע ביז לוקסוסאָווע
צו קאָנקורענץ-פרייזען!
אויף בעקוועמע בעדינגונגען
Landsberger, Sittenfeld i Redel
Narutowicza 6
telefon 27-11. 1503

„Guttalin"
שוה-פּאַסטע בעסטע קוואַליטעט, ווי פאַר דער מלחמה.
Warszawa, Leszno 73 tel. 174-34

די, וועלכע אזעוו האט פעראטען

(35 בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען.

„אַלץ איז פאָרגעקומען לויט דער בעהויפטונג פון דער פאָליציי. פיר טעראָריסטען, דריי מענער און איין פרוי, בעוואָפענטע מיט באָמבעס, טייוועל-מאַשינען און רעוואָלווערן, האָט מען געכאַפּט פאַר דעם אַריינגאַנג (צום מיניסטער'ס הויז), די פינפטע האָט מען געפונען און אַרעסטירט אין דער קאָנספּיראַטיווער קוואַרטיר, פון וועלכער זי איז געוועזען די בעל-הבית'טע. (אין אַנדרעיעוו'ס ערצעהלונג פיגורירען בלויז פינף רעוואָלוציאָנערען - טעראָריסטען, די איבריגע צוויי פון די זיבען, זענען פערמשפּט'ע צום טויט קרימינעלע פערברעכער, ל. ב.) גלייכצייטיג האָט מען צוגענומען פיל דינאַמיט, האַלב פערטיגע באָמבעס און געוועהר. אַלע אַרעסטירטע זענען געוועזען זעהר יונגע. דער עלטסטער פון די מענער איז אַלט געוועזען 28 יאָהר, די יונגסטע פון די פרויען קוים 19 יאָהר. מ'האָט זיי גע'משפט אין דערזעלבער פעסטונג, אין וועלכער מ'האָט זיי פערשלאָסען נאָכ'ן אַרעסט, גע'משפט שנעל און שטיל, ווי בכלל אין יענע אומרחמנות'דיגע צייטען. בעת'ן געריכט זענען אַלע פינף געווען רוהיג, זעהר רוהיג און פערטראַכט, און אַזוי גרויס איז געווען זייער פעראַכטונג צו די ריכטער, אַז קיינער פון זיי האָט נישט געוואָלט מיט אַן איבעריגען שמייכל, אָדער מיט אַ געמאַכטער פרעהליכקייט אונטערשטרייכען זיין דרייסטקייט. זייער רוהיגקייט האָט דערגרייכט גראַד די מדרגה, וועלכע איז נויטיג געוועזען צו פערדעקען די נשמה און איהר גרויסע פאַרטויט-פינסטערניש פאַר אַ פרעמדען, בייזען און פערהאַסטען אַריינבליק. די בעשולדיגטע האָבען זיך טיילמאָל אָפּגעזאָגט צו געבען אַן ענטפער, טיילמאָל האָבען זיי געענטפערט קורץ און בינדיג, פונקט ווי זיי וואָלטען געענטפערט נישט פאַר ריכטער, נאָר פאַר סטאַטיסטיקער, כדי צו פערפילען עפעס ספעציעלע טאַבעלען.

„דריי, איין פרוי און צוויי מענער, האָבען געזאָגט זייערע אמת'ע נעמען, צוויי אָבער האָבען דאָס נישט געוואָלט טון, און זיי זענען געבליבען פאַר די ריכטער אומבעקאַנטע. און אויף אַלץ, וואָס איז פאָרגעקומען אין געריכט, האָבען זיי געקוקט מיט עפעס אַ מילדער, גלייכגילטיגער נייגיריגקייט, וועלכע טרעפט זיך ביי מענשען קראַנקע, אָדער אַריינגעטועטע אין איין גרויסען, אַלץ אַרומנעמענדיגען געדאַנק...

וועגען ווערנער'ן, וועלכען אַנדרעיעוו האָט געמאָהלט פון לעבעדיגען קאַלווינאַ'ן:

נעבען מוסיאַ'ן... „אָהן בעוועגונג, אין אַ ביסעל אַ קינסטליכער פאָזע, די הענד פערלעגט צווישען די קניע, איז געזעסען איהר שכן, פון צוזאַמען ווערנער. אויב מ'קאָן פערמאַכען דאָס געזיכט, אַזוי ווי אַ פעסטע טיר, האָט דער אומבעקאַנטער פערשלאָסען זיין פנים, ווי אַן אייזערנע טיר אויף אייזערנע ריגלען. ער האָט געקוקט אָהן בעוועגונג אַראָפּ, אויף דעם ברעטיגען דיל, און מ'האָט נישט געקאָנט בעגרייפען, צי איז ער רוהיג, צי איז ער זעהר אויפגערעגט, צי טראַכט ער וועגען עפעס, אָדער ער הערט זיך איין צו דעם, וואָס עס זאָגט דער פאָליציישער שפּיאָן, ווערנער איז געווען נישט קיין הויכער, געזיכטס-שטריכען האָט ער געהאַט רעגולערע און איידעלע. אַ דעליקאַטער און שעהנער, ווי די לבנה נאַכט ערגעץ ביים ברעג פון דרום ים, וואו די בליהענדע קיפאַריסען וואַרפען זייערע שוואַרצע שאָטענס, האָט ער גלייכצייטיג געוועקט דאָס געפיהל פון אַן אומגעהויערער, רוהיגער קראַפט, פון אַ נישט-בעזיגבאַרער פעסטקייט, קאַלטער און פערהאַרטעוועטער מענשליכקייט. אפילו די העפליכקייט, מיט וועלכע ער האָט געגעבען קורצע און געניטע תשובות, האָט זיך אויסגעוויזען צו זיין געפעהרליך אין זיין מויל, פונקט אַזוי ווי זיינע לייכטע פערניינונגען; און אויב אויף די אַנדערע האָבען די אַרעסטאַנטען-קליידער אויסגעזעהן ווי אַן אומזיניגע ליצנות, האָט מען אויף איהם דאָס גאָרנישט בעמערקט, אַזוי פרעמד איז פאַר דעם מענש געווען די קליידונג. נישט קוקענדיג דעראויף, וואָס ביי אַנדערע טעראָריסטען האָט מען געפונען באָמבעס און טייוועל-מאַשינען און ביי ווערנער'ן בלויז אַ שוואַרצען רעוואָלווער, האָבען די ריכטער איהם געהאַלטען פאַר'ן אָנפיהרער און האָבען זיך געווענדעט צו איהם מיט אַ געוויסען דרך ארץ, העפליך און ערנסט...

די לעצטע שורות פון אַנדרעיעוו'ס „ערצעהלונג":

„איבער'ן ים איז אויפגעגאַנגען די זון.

מ'האָט אַריינגעלעגט די טויטע קערפּערס אין קאַסטענעס. דאַן האָט מען זיי אַוועקגעפיהרט. מיט אויסגעצויגענע העלזער, מיט אידיאָטיש אַרויסגעשטאַרצטע אויגען, מיט אַ געשוואָלענער, בלויער צונג, וועלכע איז ווי אַן אומבעקאַנטע, נאָר שרעקליכע בלום, אַרויסגעקראָכען פון מויל, בעטריפט מיט אַ בלוטיגען שוים, האָבען זיך די בר-מנג'ס פאַמעלעך בעוואָגען איבער דעם זעלבען וועג, דורך וועלכען זיי זענען לעבעדיגע פרייוויליג אַהערגעקומען.

און פונקט אַזוי ווייך און שמעקעדיג איז געוועזען דער פרילינג-שניי, פונקט אַזוי פריש און אויפמונטערנדיג איז געוועזען די פרילינגס-לופט.

אין שניי האָט זיך געוואַלגערט דער נאַסער, צוטרעטענער קאַלאָש, וועלכען סערגעי האָט פערלוירען.

אָט אַזוי האָבען די מענשען בעגריסט די אויפגעהענדע זון".

(פאָרזעצונג קומט).

היינט אויף אונזער עקראַן - פרעמיערע פון'ם נייעסטן פראַנצויזישן פילם:

דער מענש מיט אַנ'אויטאָ

ראָמאַן פון מענש מיט אַ מאַשין. – דער דאָזיגער פילם, אין דער עפּאָכע פון ראַדיאָ–12 צילינדער-וואָגנס, 400 פערדישע בעלידעס, 800 פערדקראַפטיגע איראָפּלאַנעס – איז דורכאויס אַ פילם פון דער געגענוואַרט. דער משוגה'דיגער רעטם פון'ם אויטאָמאָביל-גייעג פערכאַפט דעם אָטעם פון'ם צושויער. דער אָקעאַן רוישט פּאַטעטיש און פרויען-אויגען לאַכען רייצענד.

אין די הויפּט-ראָלען: Huguette DUFLOS די העלדין פון „קעניגסמאַרק" און G. GALLI | פאַספאַרטו'ס און הנחה-בילעטען זענען אומגילטיג. 1250

אָנהויב אין גאָנג, טעג 6 אַ ווייגער, לעצטער מעאַנס 10 אַ ווייגער אָוועגד, שבת און זונטאָג אָנהויב 3 נאָכמיטאָג

ארעסטירט איז אמעריקא אַ געוועזענעם יודישען קאָמוניסט,

וועלכער איז אנטלאָפען פון סאָוויעט-רוסלאַנד.

כשיקאַגאָ. (י.ט.א.) עס בעשטעטיגט זיך די ידיעה וועגען אַרעסט פון געוועזענעם באָלשעוויסטישן פּראָקוראָר אין אָדעס און איצטיגען שונא פון קאָמוניזם מאָריס גאָרדין. דער אַרעסט איז פאָרגעקומען לויט אַ בעפעהל פון אימיגראַציאָנס-אַמט פאַר אַריינקומען אין אַמעריקאַ מיט אַ פאַלשען פּאַס.

גאָרדין, אַ זוהן פון הויפּט-רב פון דער טשיקאַגער קהלה איז זיינער צייט געווען אַ הייסער קאָמוניסט. זייענדיג געצוואונגען צו פערלאָזען אַמעריקאַ איז ער אַוועק קיין סאָוויעט-רוסלאַנד, וואו ער האָט פערבראַכט 4 י. צייט, פערנעהמענדיג דאָרט פערשידענע וויכטיגע אַמטען. נאָך אַ געוויסער צייט איז ער געוואָרען אַ שאַרפער געגנער פון באָלשעוויסטישען רוסלאַנד. נאָכ'ן פערלאָזען סאָוויעט-רוסלאַנד האָט גאָרדין פערעפענטליכט אַ בוך, אין וועלכען ער האָט בעשריבען זיינע איינדרוקען פון סאָוויעט-רוסלאַנד און שאַרף קריטיקירט די דאָרטיגע פערהעלטנישען. איצט דראָהט גאָרדינ'ען אַ ויסגעשיקט צו ווערען פון אַמעריקאַ.

אַ נייע אראבישע באַנק אין ארץ-ישראל.

ירושלים. (י.ט.א.) די אַראַבישע צייטונג „אל יארמוק" מיילט מיט, דאָס אַ גרופּע אַראַבישע קאַפּיטאַליסטען האָט בעשלאָסען צו גרינדען אַנ'אַראַבישען „נאַציאָנאַל-באַנק". דער גרינדונגס-קאַפּיטאַל בעטרעפט דערווייל 6000 פונט שטערלינג. עס וועלען אַרויסגעגעבען ווערען אַקציעס פון נאָמינאַלען ווערט פון 1 פונט.

די טעאָזאָפישע בעוועגונג צווישען די יודען אין אינדיען.

לאָנדאָן. (י. ט. א.) אין אינדיען איז ענטשטאַנען אַ יודישע טעאָזאָפישע געזעלשאַפט מיט אַ זיץ-אָרט אין איידאַר. די דאָזיגע געזעלשאַפט איז אַ בעשטאַנד-טייל פון דער אַלגעמיינער טעאָזאָפישער בעוועגונג און טראָגט דעם נאָמען „פערבאַנד פון יודישע טעאָזאָפען". די צילען פון דער געזעלשאַפט פאָרמולירען זיך אין 3 פונקטען: 1) דאָס פאָרשען דעם יודאַאיזם אין ליכט פון דער טעאָזאָפיע און די טעאָזאָפיע אין ליכט פון יודאַאיזם, 2) פערשפרייטען די טעאָזאָפישע לעהרע צווישען יודען, 3) שטיצען יעדע טעטיגקייט, וואָס דערגרייכט די פערווירקליכונג פון די טעאָזאָפישע שטרעבונגען. אין איידאַר איז מען איצט צו געטרעטען צו בויען אַ סינאַגאָגע פאַר'ן טעאָזאָפישען פערבאַנד. אין איינעם פון די טעאָזאָפישע אויפרופען ווערט געזאָגט: די יודען דאַרפען מיט אַלע קרעפטען שטיצען דעם אויפבוי פון דער יודישער טעאָזאָפישער סינאַגאָגע כדי צו זיין געהעריג רעפּרעזענטירט אין דעם צענטר, וואו פאָרשטעהער פון אַלע גרויסע רעליגיעס טרעפען זיך אין אַנ'אַטמאָספער פון פרידען און געגענזייטיגער טאָלעראַנץ און שאַפען אַ סימבאָל פון איינהייט און ברידערליכקייט פון אַלע רעליגיעס אויף דער וועלט. די יודישע טעאָזאָפישע געזעלשאַפט האָט בעקומען אַ וואַרעמע בעגריסונג פון פּראָף. אני בעזאַנט, איינע פון די אָנפיהרערינס פון דער טעאָזאָפישער בעוועגונג.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr PRYBULSKI
זאַכאָדניאַ 1, טעלעפאָן 25-38
פענעריש און האָר - הויט - קראַנקהייטען
מענער-שוואַכקייט, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוועגד, דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

טעאַטער סקאַלאַ ציגעל-גאַס 18.

לעצטע 2 פאָרשטעלונגען פון דער וואַרשאַווער פעראייניגטער טרופּע מיט'ן אָנטייל פון די בעוואוסטע אַרטיסטען פּרוי
חוה שטאַכפּעדער מענער: מ. קליין, ש. ראָזען, א. שטאַכפּעדער, מ. ווינדער
היינט זונטאָג, ד. 20 מערץ 8.30 אָוועגד די בעליבטע אָפּער. אין 3 אַקטען
די רומענישע חתונה
הויפּט-ראָלען: דבורה — חוה שטאַכפּעדער; ישראל — מ. קליין; מאַקס — א. שטאַכפּעדער; שמואל קיולער — ש. ראָזען; שלמה יונה — מ. ווינדער; רחל'ע — ל. גאָלדשטיין.
מאָרגען מאָנטאָג, דעם 21. מערץ, 8.30 אָוועגד
גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג צו ביליגע פרייזן
צום לעצטען מאָל די בעוו. היסטאָרישע אָפּערעטע פון א. גאָלדפאַדען
„קעניג אחשורוש"
כאָר און אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ל. זעלמאַן.
בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ".

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

5131. אַ פעראינטערעסירטער פאָטער.

דאָס פּערמאַנענטע בעפרייען איז אויך חל אויף מיליטערישע אַרעסטאַנטען. איבעריגענס האָט אויך אין בעצוג צו מיליטער-לייט געהאַט אַנ'אָנווענדונג דאָס געזעץ וועגען בעפרייען פאַר'ן פערמין אויב דער אַרעסטאַנט איז שוין אָפּגעזעסען צוויי דריטעל פון דער שטראָף (אַרט. 11 פון מיליט. שטראָף קאָדעקס).

5132. פירמע ג–ט.

אין דעם פאַל ווערט די פּראָקוראַ בעטראַכט פונקט, ווי אַ געוועהנליכע בעפאָלמעכטיגונג, פערוופט זיך אויף אַרט. 43 פון דעקרעט וועגען האַנדעלס-רעגיסטער פון 7 פעב. 1919 (דז. פּראַוו. 14/1919 פּאָז. 164).

5133. י. שפּרינגער.

דאָס בלויזע נישט בעצאָהלען די ראַטעס גיט נאָך נישט דעם פערזיכערטען דאָס רעכט צו אַנולירען דעם גאַנצען אָפּמאַך וועגען דער לעבענספערזיכערונג, סיידען עס איז פאָראויסגעזעהן אין אָפּמאַך אַזאַ בעדינג. אָדער די פּערזאָן קאָן נישט געבען אַ גענוגענדע גאַראַנטיע, אז ער וועט זיין ביכולת אויסצופיהרען דעם אָפּמאַך.

5134. אַ פעראינטערעסירטער.

פּריגציפּיעל איז אַ געוועט אַנ'אומאָראַלישע האַנדלונג און דעריבער קאָן מען אויף אַ געריכטליכען אופן אַזאַ חוב נישט איינמאָהנען. איבעריגענס איז אַ פראַגע וועגען וואָס דער געוועט איז פאָרגעקומען.

5135. אַנ'אייביגער לעזער פון זאַקאָנטנאַ גאַס.

דער פּאַטענט איז נאָר גילטיג אויף דעם אָרט, וואו עס געפינט זיך די אונטערנעהמונג. איהר קאָנט זיך ווענדען אין שטייער-אַמט, אַז מען זאָל אייך איבערשרייבען דעם פּאַטענט אויפ'ן אָנגעגעבענעם אַדרעס.

5136. E. F.

5137. בידערמאַן.

5138. ראש חדשים.

5139. פ. צ.

5140. וויגדאָראָוויטש.

5141. א. ראָטענבערג.

5142. M. K. K. B. 18

5143. אַ לאָקאַטאָר פון 42.

5144. א. ווינער פון ציגעל. 4.

5145. ג. מ–ר פון קאַראָלאַ.

5146. אַ געטרייער לעזער פון אַלעקס. 8.

5147. אַ שטענד. לעזער מ. ב.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

5150. חיים.

די יודישע אונטערשריפט איז גילטיג.

Dr. med. H. Lajchter
קאַנצעלאַרסקאַ 8. טעל. 49-66
ספּעציאַליסט פאַר פענערישע, הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכקייט
נעמט אָן פון 8—9 און פון 1½—5 אַוועגד

Dr. med. Braun
נאַלעווקי 23 טעלעפאָן 40-26
נעמט אָן פון 9—12 און פון 5 — 8

Dr. med. A. Szmigield
CEGIELNIANA 6, tel. 51-89
נעמט אָן פון 5 — 7

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע".

עקזאָטישער ראָמאַן. (45

– ענטשולדיגט, וויקאָנט, איך בין מיט אייך נישט איינשטימיג און פּראָבירט מיך נישט צו איבערצייגען, מיר קענען דאָך יעדער בלייבען ביי זיין מיינונג. נישט אמת? – האָט טרוקען צוגעגעבען דער מאַהאַראַדזשאַ.

דזשוק-משעי האָט פערשטאַנען. אַ בעליידיגט און שלעכט מיינל האָט אַ פינקעל געטון אין זיינע אויגען.

ער האָט זיך אויפגעהויבען, העפליך קאַלט געזעגענט זיך מיט דעם מאַהאַראַדזשאַ און איז אַרויס.

36.

טויט-שרעק.

דער צוג האָט געיאָגט מיט אַ שנעלקייט פון הונדערט קילאָמעטער אַ שעה.

די פּרינצעסין איז אַלץ געשלאָפען.

יאַמאַטאַ האָט אַ דערשראָקענער געפאָרשט יעדער איהרע שוואַכע בעוועגונג. די פּרינצעסין איז לאַנגזאַם צו זיך געקומען.

– וואו בין איך? האָט זי שוואַך געפרעגט.

– מיר פאָהרען קיין טולאָן.

די פּרינצעסין האָט זיך אין אַלץ דערמאָנט. פון אויסער די געשלאָסענע אויגען-לעפלעך האָבען זיך אַרויסגעגליטשט צוויי שוואַרצע טרערען.

– איך וויל נישט אַהיים פאָהרען, האָט שטיל אַרויסגעשעפּטשעט די פּרינצעסין.

– עס איז אָבער פערפאַלען, דאָס איז דער ווילען פון'ם מיקאַדאָ, עס מוז געשעהען! איך בין בעפולמעכטיגט אייך אויך מיטצוטיילען, אַז קיין שום פּראָטעסטען אייערע, געשרייען וועלען אייך נישט העלפען. דער אייזענבאַהן-אַדמיניסטראַציע האָט מען בעצייטענס מיטגעטיילט, אַז איך פיהר אַ משוגענע, וועלכע איז קראַנק אויף אַ גרויסהייט-און פערפאָלגונגס-מאַניע. אייערע געשרייען קענען ברענגען פאַר אייך אונאַנגענעהמע פאָלגען מ'וועט אייך אָנטון אַ זיכערהייטס העמדעל – האָט אונטערגעשטראָכען יאַמאַטאַ.

– ס'איז אַ ליגען! דאָס איז אַ נידערטרעכטיגקייט, אַ געמיינהייט! וואו איז דער דאָקטאָר לעווי? איהר האָט איהם דערהרג'עט? – האָט אָנגעהויבען צו שרייען די פּרינצעסין.

– פּרינצעסין, כ'האָב אייך געוואָרענט, איך קען איצט אַריינרופען עמיצען צו הילף און מעלדען, אַז איהר האָט בעקומען אַ פּוריע-אַטאַק. איך ראָט אייך צו זיין רוהיג, איהר וועט אַלץ קענען טון אין טאָקיאָ, אַז דער מיקאַדאָ וועט אייך ערלויבען, וועט איהר אַפילו קענען צוריקפאָהרען קיין איראָפּאַ. דער דאָקטאָר וועט אויף אייך וואַרטען, ער לעבט און איז געזונד.

די פּרינצעסין האָט פערשטאַנען, אַז איהר לאַגע איז איצט אָהן אויסוועג, זי האָט בעשלאָסען דערווייל אָפּוואַרטען, זי האָט אויך פערשטאַנען, אַז עס איז דערווייל גלייכער צו זיין שטיל, ביז עס וועט זיך אונטערוקען עפּעס אַ מעגליכקייט...

די פּרינצעסין האָט זיך אָוועקגעלעגט און זיך געמאַכט שלאָפען.

– ווי אַזוי טיילט מען מיט וועגען מיין לאַגע דעם דאָקטאָר לעווי? האָט זי געטראַכט – ער וועט מיך בעפרייען!

אין קאָפּ זענען אַדורכגעפלויגען מויזענדער פּלענער, דער געדאַנק האָט געאַרבייט פיבערהאַפט.

פּלוצים האָט ביי איהר אַ בליק געטון אַ נייער דרייסטער געדאַנק.

די פּרינצעסין האָט אַפילו אַ לייכטען שמייכעל געטאָן.

זי האָט בעשלאָסען צו בענוצען וויבערישע כיטרקייט.

זי האָט פערטריבען דעם עקעל, וועלכען עס האָט ביי איהר אַרויסגערופען יאַמאַטאַ, און מיט אַ גאָר פריינדליכער שטימע, גלייך צו אַ מענשען, וועלכען מען האָט איהר נאָר-וואָס פאָרגעשטעלט און וועלכער געפעלט איהר געפרעגט:

– כ'האָב אייך, דאַכט זיך, בעגעגענט אין טאָקיאָ? איהר זענט אַ זוהן פון גענעראַל יאַמאַטאַ, וועלכער איז צוריק מיט צוויי יאָהר געשטאָרבען.

– יאָ, און געטראָפען האָט איהר מיך אין דער סוויטע איך האָב בעדינט אין דער גוואַרדיע אין דעם שוק-עסקאַדראָן.

– זאָגט, איהר האָט נישט קיין רחמנות אויף מיר? האָט קאָקעטיש געפרעגט די פּרינצעסין – איהר בעגעהט זיך מיט מיר אַזוי גרויזאַם, אַז מען וואָלט געקאָנט מיינען, אַז איהר זענט ווירקליך אַזאַ שלעכטער מענש, איך ווייס אָבער, מען האָט מיר בעזאָגט, אַז איהר האָט אַ גאָלדען האַרץ.

– פּרינצעסין, – האָט זיך אויפגעהויבען יאַמאַטאַ אַ געשמייכעלטער, איהר זענט צו גוט צו מיר, אַז אַלץ וואָס איך טו געגען אייך מוז איך טון, עס בעפעהלט מיר די פליכט, אָבער איך אַליין...

– איהר מיינט טאָקי, אַז איך בין אַזוי שטערבליך פערליבט אין דאָקטאָר לעווי? – האָט איהר פּלוצים איבערגעריסען די פּרינצעסין – איהר אַלע מיינט אַנ'אמת, אַז איך קען מיך אַזוי פערליבען אין אַ פרעמדען? עס אַרט מיך נאָר, וואָס מען שטערט מיר, אָבער דאָס איז-געווען אַנ'איינפאַכער פלירט, שוין נישט דער ערשטער אין מיין לעבען, מען האָט מיך אויפגערעגט מיט די פערפאָלגונגען, אָבער זאָל זיך מיר נאָר טרעפען אַ אונזעריגער אַ יאַפּאַנער, וועלכער וועט ווערט זיין וועל איך אָנהויבען פלירטעווען, אָדער זיך פערליבען אין איהם.

(פאָרטזעצונג קומט)

CZARY

היינט ווערט אויף אונזער עקראן דעמאנסטרירט א פילם, וועלכען אלע מוזען איהם זעהען !!!

אוועקרויבען מיידלעך פון דעם אינזעל סאן-סילאס

די הענדלער מיט לעבעדיגע סחורה

דאס פערזעהעניש פון סאן-סילאס.

סענסאציאנעל עקזאטישע דראמע אין 10 גרויסע אקטען. דער אימפאנירענדער מיט דעם טעמפא און וואהנזיניגע פאסירונגען

MAROCO

די לימרע נעצען פון די הענדלער מיט לעבעדיגע סחורה.

ארענגוטאנג, העלבער רויבט יונגע מיידלעך. - סיטואציעס פול מיט גרוילן-הראקאדילען! - מאלפעס!-דער טויט-שלאנג!

דער פילם דארף זיין א ווארנונג פאר יונגע מיידלעך!

אויף דעם ערשטען סעאנס זענען אלע פלעצער צו 60 גר. - ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ניעוויאדאמסקי.-- אנהויב פון די סעאנסען 12.30 נאכמ.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek.

היינט און פאלג. טעג! פאר דערוואקסענע!

דאס גרויסע מייסטערווערק אין 10 גרויסע אקטען

„דער צארישער קוריער"

(KURIER CARSKI)

מיט **Natalja Kowanko** און **Iwan Mozżuchin**

1446 אין די הויפט - ראלען.

מוטערס!

פערלאנגט אין די אפטייקען און סקלאד-אפטעקשנעס דעם היגיענישען

פודער פאר קינדער

„Puder Dzidzi"

7571 (מיט'ן העהנדעל)

וועלכער דערהאלט דעם קינד'ס קערפער אין געזונדהייט און ריינקייט.

א שאכטעל 60 גראשען.

רעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אבענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4-3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	12-1½ 5-4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1-11 6-5
ד"ר לובימש	הויט-און געשלעכט קר.	2-12
ד"ר שמירגעלד	נערוועז און גהסאנגע קר.	3-1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2-12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	1 -
ד"ר בערנסאי	פרויען און געבורטס הילף	4-3

קאנסולטאציע: פיר, שפר[illegible] שטערונגען ווי שטעלען א. ז. וו. באקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-באשטראהלונג אינ- שפריצונגען, [illegible], עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — היזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום מערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויס- פלעקטס און בלוט.

2120 איימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגענאלאגישער קאבינעט

עס געהערען צו:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	10 2 נ. מ.
ד"ר לאזשינסקא סמאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7-3

קינסטליכע ציהן, קראנען, פלאמבען א. ש. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעגליך זונטאג.

נייע האנד-זאקען-מאשינען

בעקומט מען ביי מיר גרייט, ווי אויך ווערען אנגענומען פערשידענע רעפאראטורען און אפאראטען. 273

ב. פינקע, חבסאניא 26, וו. 14

Dr. D. Margulis

Cegielniana 12. Tel. 59—30.

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג. 1521

רער אינהאבער פון דאמען-שניידער-אטעליער

I. H. CYMERMAN

31 Piotrkowska 31

איז צוריקגעקעהרט און עמפפעהלט דער געעהרטער קונדשאפט

די לעצטע מאדעלען

פון פאלטענס, פעלצען ארבייטען און קאסטיומען.

בעמערקונג: דער אטעליער ווערט געפיהרט אונטער דער פערזענליכער אויפזיכט פונ'ם אינהאבער.

1547

אכטונג, זדונסקא-וואליא!

כעמיש-בארטער-יאלאנישע לאבאראטאריום

פון דאקטוירים פיקעלני און ריכטער.

אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, קאל און מילך רעזינפעקציע.

זלאטניצקא'ס גאס 6 (געביידע פון מאגיסטראט)

1537 טעטיג פון 9-1 מיטאג און פון 4-8 אין אווענד.

ראדיא-אפאראטען

פון 50 זלאטים

ווי אויך אלע זעמטליכע צו בעהער אויף גינסטיגע בעדינגונגען עמפפעהלט דאס עלעקטראטעכנישע געשעפט

A. FUKS, Łódź, Piotrkowska 27, telefon 52-01, 1304

מיט 25% ביליגער! 1370

קויפט מען נור ביי מיר אלער ארט סיסטעמען ערשקל. שרייב-און רעכען מאשינען, נייע ווי אויך געלעגענהייט- ליכע. ס'ווערען אויך געקויפט און אויסגעמוישט אלטע מאשינען, טאשמעס, קאלקע און אלע אנדערע מאשין צודאטען :- - -: ס'ווערט אויסגעפירט מאשין שרייבען רעפאראציע ווארשטאט פאר אלע סיסטעמען

ADOLF GOLDBERG

אנדזשעיא 1. 1. שטאק טעלעפאן 37-54.

בעקאנטמאכונג.

די בעוואוסטע ווארשאווער פירמע א. ג. **J. KRZYPOW** האט ערעפענט -:- אין -:-

לאדז, 16 בענעדיקטא 16

א מעבעל-לאגער

קויפט און פערקויפט אלערליי מעבעל, דיוואנעס, נײ-מאשינען, ווי אויך גארדע- ראבען, אנטיקען און פעלצען. כ'קויף פיאנינאס. און כ'צאהל די העכסטע פרייזען קומט און איבערצייגט אייך

289

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען

Hawrot 8,

telefon 19-90.

עמפפאנגט פון 4—7 אוו. 541

אכטונג. אכטונג. ה"ה פריזערס!

העלניש האסער 4.25 זל. א קילא.

בלומען-האסער 4.25 זל. א קילא.

ווערשעטאל 3.50 זל. א קילא.

ראזיר-זייף Pixin 7.80 זל. א קילא

אלץ בעקומט איהר אם ביליגסטען נור אין דער

פערפומעריע פון

י. דרוקער, זאוואדזקא 11

Mydło Kollontay z pralką

1548 גענעראל-פערטרעטער פאר לאדז:

S. B. Redlic. Łódź, Pomorska 19.

פערקויפט נישט אייערע דיוואנעס

44 מעבעל 44

פעלצען, ניי-מאשינען סאמאווארען א. אז. וו. בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די פירמע

44 Ch. ŁAZNIK 44

גדאנסקא (דלוגא)

בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאגער פערשידען

מעבעל, שיין גוט! און ביליג!!

ערשטקלאסיגער

פאריזער מאדעלען

פאר דאמען-שניידער צו בעקומען ביי

שורטש, זאכארניא 33. לאדז

רעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

און ערצטליך-רענטגענישער קאבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראבאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 7½-6½
ד"ר רושאנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד"ר גאלדשפיין-באראק	אויגען-קראנקהייטען	2-1 7-
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2-12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	4-3 2-1.1
ד"ר וויינבערג	אונגערע הערץ לונגען-קר.	1-11 7-5½
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-10
א.גראדוענטשיק	צאהן-ארצט	7-3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	2-9

צאהן-אופערהיילונג, בעליכטונגען, קראנען, פלאמבען, א או. ג.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר באשטראהלונג און דורכליכטונ- גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שוואכע.

אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

היזיטס אין דער שטאט.

איך קויף און פערקויף

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען, סאמא- ווארען א. ז. וו. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן נארוטאוויטש 19

(דזיעלנא)

אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטשא 29)

ביי מיר איז שטענדיג דא פערש. גענוצטע מעבעל און גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1382

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז: א חודש — 5 זלאטעס, — אויף דער פראווינץ: א חודש — 6 זלאטעס, אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. — פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביטאג און ביינאכט.

אנאנסען - פרייז:

פאר א מילימעטער - שורה.

פארן טעקסט 15 גראשען, פריטאג 20 גראשען, אין טעקסט 40 גר., פריטאג 60 גראשען, נאכן טעקסט 10 גראשען, פרייטאג 15 גראשען. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 100 פראצענט טייערער. אויסער דער שטאט — 50 פראצענט טייערער.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.